

Goran Filipi

ETIMOLOGIJSKA OBRADBA ISTRORUMUNJSKOGA LEKSIKA KOJI SE TIČE VOČKI

Izvorni znanstveni rad
Original scientific paper

UDK 811.135.1'282'373.22:634.1.055>(497.5-3 Istra)

U članku se raspravlja o istrorumunjskim nazivima koji su u bilo kakvoj svezi s vočkama. Obrađeni su oblici dio opsežnijega korpusa od preko 8000 oblika koji smo sami prikupili (istraživanja su obavljena u više navrata od 1985. godine - posljednje provjere i dopune korpusa obavljene su tekuće, 2011., godine i to u svim mjestima gdje se i danas govori istrorumunjski: Žejane, Šušnjevića, Nova Vas, Jesenovik, Letaj, Brdo, Škabići, Trkovci, Zankovci, Miheli, Kostrčan). Uz svaku obrađenu riječ navode se odgovarajuće iz svih dostupnih nam istrorumunjskih repertoara. Za svaku riječ daje se etimologijsko tumačenje do kojeg se dolazi usporedbom pojedinog termina s odgovarajućim čakavskim i istromletačkim okolnim govorima, a ako je riječ domaća, daju se i paralele iz ostala tri rumunjska dijalekta. U obrađenoj građi prevladavaju posuđenice iz čakavskih govora. Domaće su riječi malobrojne. Izravnih posuđenica iz (istro)mletačkoga nema.

Ključne riječi: istrorumunjski, rumunjski, hrvatski, čakavski, dijalektologija, etimologija

0. Grafija i kratice

Za istrorumunjske oblike koje smo sami zabilježili služimo se grafijom koju smo sastavili za IrLA. Riječ je o prilagođenoj hrvatskoj latinici kojoj su dodani grafemi koji izražavaju istrorumunjske posebne glasove i posebni znakovi za digrame *lj* i *nj*:

ǎ - stražnje muklo *a*

ε - jako otvoreno *e*

ə - poluglas, čuje se između *v* i *r* u hrvatskoj riječi *vrt* - odgovara rumunjskome *ă*

č̣ - jako umekšano *č*

ś - umekšano *š*

ź - umekšano *ž*

ʒ - početni glas u tal. *zelo*

ǰ - glas između hrvatskoga *dž* i *đ*

ɣ - velarni zvučni frikativ, kao u španjolskom *lago*

ǀ - hrvatsko *lj*

ǃ - hrvatsko *nj*

Naglasak u ir. riječima bilježimo podcrtavanjem naglašenoga vokala, osim *ǎ* koje je uvijek naglašeno. U jednosložnim riječima naglasak se ne bilježi.

Ir. imenice navode se u jednini bez člana, čemu slijede nastavci za određeni član (-u ili -a), za množinu (-ø, -e, -č, ...), za množinu s određenim članom (-i, -ele, ...) i na kraju odrednica roda (*m.*, *ž.* ili *bg.*). Uz infinitiv glagola daje se u zagradi oblik za 1. l. jd. prezenta.

Čakavske, slovenskoistarske i istromletačke oblike koje smo sami prikupili pišemo istom grafijom, a naglasak na prvima bilježimo kako je to uobičajeno u hrvatskoj odnosno slovenskoj, dijalektološkoj literaturi, dok za istromletačke naglasak bilježimo podcrtavanjem naglašenoga vokala. Oblike iz literature vjerno prenosimo prema izvorniku.

U radu smo se služili sljedećim kraticama:

- ar. - arumunjski
- arap. - arapski
- bilj. - bilješka
- bg. - srednji rod rumunjskoga tipa
- coll. - zbirna imenica
- čak. - čakavski
- češ. - češki
- dr. - dačkorumunjski
- germ. - germanski
- furl. - furlanski
- grč. - grčki
- hrv. - hrvatski
- imlet. - istromletački
- ir. - istrorumunjski
- jd. - jednina
- juž. s. - južna sela (Šušnjeвица, Nova Vas, Jesenovik, Letaj, Brdo, Škabići, Trkovci, Zankovci, Miheli, Kostrčan)
- kas. - kasno
- knjiž. - književni
- l. - lice
- lat. - latinski
- m. - muški rod
- mak. - makedonski
- mlet. - mletački
- mn. - množina
- mr. - meglenorumunjski
- n. - srednji rod hrvatskoga tipa
- neodr. - neodređeni
- njem. - njemački
- OA - osobne ankete
- odr. - određeni
- prslav. - praslavenski
- prid. - pridjev
- reg. - regionalno
- rum. - rumunjski
- rus. - ruski
- sln. - slovenski
- st. - staro
- stsl. - staroslavenski
- šp. - španjolski
- tršč. - trščanski
- usp. - usporedi
- v. - vidi
- vlat. - vulgarnolatinski
- ž. - ženski rod

1. Jabuka (*Malus domestica*) - stablo i plod

U svim istrorumunjskim selima naziv za stablo jednak je nazivu za plod. U Žejanama **mer**, **-u**, **męre**, **-ele m.**, u Šušnjevi, Brdu i Škabićima **mer**, **-u**, **męre**, **-ele bg.**, u ostalim južnim selima **mer**, **-u**, **mer**, **-i**. U Jesenoviku su nam dali i termin za divlju jabuku: **jabučić**, **-u**, **-i**, **-i**.

Oblici tipa *mer* domaći su: Maiorescu navodi *mer* i *măr* (potonje uz naznaku rjeđe) kao dvije natuknice, prvu za plod, drugu za stablo - razlikuju se po mn. obliku: za plod *mere*, za stablo *meri* (VlrR 112), Byhan i za plod i za stablo *mer*, **-u**, **-ri**, **-rurle** (lrG 274), Popovici i za plod i za stablo *mer*, **-u**, **-i** (DRI 124), Cantemir *mer*, **-r** (TiR 171), Sârbu i Frațila i za plod i za stablo *mer*, mn. *mer* (Dlr 227), Kovačec i za plod i za stablo *mer*, **-u**, *męre*, **-ele** (lrHR 115) < lat. *malum*, REW 5272.1 > dr. u Rudnoj Glavi *m1ar* (stablo), *męra* (plod) (lrLA 1617), *măr*, mn. *meri* (stablo), *măr*, mn. *mere* (plod) (DEX 608), *mer* (DRI 124, s. v. **mer**); ar. *mer*, mn. *merī*, *măr* (stablo), *mer*, mn. *meارة*, *măr* (DDAr 678), *mer*, mn. *meri* (stablo), *mer*, mn. *meari* (plod) (DARm 339), *meru*, mn. *meri* (stablo), *meru*, mn. *meارة* (plod) (MER 235); mr. *mer* (stablo), *meára* (plod) (DMr 187, 188).

Naziv za divlju jabuku (*Malus silvestris*), *jabučić* posuđen je iz nekog čakavskog govora: npr. na Boljunštini, na Grobinštini, u Rukavcu kod Senja *jăbučić* (RBG; GG 284)¹ - umanjenice na dvojni deminutivni sufiks *-čić* od *jabuka*: npr. u Labinu *jăbuka* (RLC 110), u Funtani *jăbuka* (MFR 35), u Brgudu i Čepiću; Orbanićima kod Žminja; u Medulinu; na Grobinštini; u Senju; na Braču *jăbuka* (lrLA 1617; ČDO 456; RMG 89; GG 284; SR 47; RBČG 347) < prslav. **ăbľьka* (HER 284).

1.1. (O)guliti (o jabuci, kruški i sl.)

U Šušnjevi (**o)lupi** (**jo** (**o)lupesć**), u svim ostalim selima (**o)lupi** (**jo** (**o)lupes**).

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *o-lju'pi* (Vlrl 137) i *lju'pi* (Vlrl 124). Glagol je posuđen iz nekog čakavskog idioma: npr. u Brgudu *olūpit*, u Čepiću *olūpit* (lrLA 1616), u Vodicama *lūpiti* (ID 189, s. v. **lupina**), u Orbanićima kod Žminja *lūpit*, *ulūpit* (ČDO 484), u Boljuni *lūpit*, *olūpit* (RBG), u Labinu i Pićnu *lupit* (RLC 147; PI 60), *olupit* (RLC 183; PI 76), u Funtani *lūpiti* (MFR 46), u Belom na Cresu *lupit* (BBT 207), *olupit* (BBT 277), u Rukavcu i Crikvenici *lūpit* (RČGR 144; CB 57), *olūpit* (RČGR 189) < prslaven. **o* (SES 390) + **lupiti* (SES 313).

1.2. Ogrižak jabuke

U Žejanama **yrīža** (**yrīža**, **-a**, **-e**. **-ele** ž.) **de mer**, u Šušnjevi i Novoj Vasi **oglobine**, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Jesenoviku i Brdu **oglobina**, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Škabićima, Trkvcima i Kostrčanu **poglodak**, **poglodaku**, **poglodki/poglodaki**, **poglodki/poglodaki m.**, u Letaju, Zankovcima i Mihelima **osu de mer**.

Ni jedan navedeni termin ne nalazimo u autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo.

Žejanski je naziv čakavizam: potvrdu nalazimo samo za Grobinštinu, *grīža* (GG 268)². U osnovi je riječi glagol tipa *gristi*: npr. u Boljuni *grīs* (RBG), u Orlecu na Cresu *grīst* (ČDOC 248), na Grobinštini, u Senju *grīst* (GG 268, SR 36) < prslav. **gryzti* (SES 158).

Nazivi tipa *oglobina* također su čakavskog podrijetla. Potvrdu imamo samo za Čepić: *oglobina* (lrLA 1618). Etimologija nije najjasnija. Tomo Maretić uz *oglobina* piše: "ostaci onoga, što je oglodano, upravo oglobljeno, ali glagolu *oglobiti* nema potvrde za značenje koje bi odgovaralo." (ARJ VII/748). Čini se da je u osnovi naše tvorenice s *o*- glagol *glăbati* uz koji Skok piše: ""sinonim: glodati"³ = sa o umjesto a *globăti*, *glăbljem* (ŽK) (*o*-) "nagen (sc. glodati)" i slov. *glôbati*, *glôbljem*

1 Oblik *jăbučić* ima i Janeke Kalsbeek, ali u značenju "ciklama" (ČDO 456).

2 U istom značenju i *grīža* (ARJ III/439).

3 Glagol stoji i u ARJ III/140 (taj je dio obradio P. Budmani) uz napomenu: "Može biti da korijen *glab* postaje

"1° dupsti, 2° glodati"⁰⁴ (...) Prema tome je *a* prijevod od *o* (...)" (SKOK I/563). Što se praslavenskog etimona tiče ne daju ga izriječom ni Skok⁵ ni Bezlaj. Obojica pretpostavljaju vezu sa *žlijeb*, odnosno sln. *žleb*. Uz *žlěb* Marko Snój piše: "Pslovan. **želbъ* s prvotnim pomenom *'kar je izdolbeno' se je razvilo iz ide. **gelbho-*, izpeljanke iz baze **gelebh-* 'rezati, dolbsti, izvotliti, poglabljati' (SES 764). Snój *žleb* dovodi u svezu s *globòk* (SES 144), a ovo s *glódati* uz koje daje praslavenski etimon **glodati* (SES 144) koji je i ishodište čakavizama tipa *pglodak*. Potvrdu nalazimo samo za Medulin, *pglòdak* "ostatak nepojedene hrane" (RMG 179), od glagola tipa (*o*)*glodati*⁶, (*po*)*glodati*: npr. u Labinu *oglodàt* (RLC 182), na Boljunštini *oglodàt* (RBG), na Grobinštini *glodàt* (GG 260), *oglodàt* (GG 434), *pglodàt* (GG 487), na Braču *glodàt* (RBČG 251).

Sintagma *os* *de mer* sastavljena je od domaćih elemenata, doslovce znači "kost od jabuke". Prvi dio *osu* predstavlja imenicu "kost" s određenim članom: u Žejanama smo zabilježili *os*, *-u*, *-e*, *-ele*, *m.*, u Šušnjevići, Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovcima, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu *os*, *-u*, *-e*, *-ele* *bg.*, u Mihelima i "*os*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg.*, u Šušnjevići, Novoj Vasi i Škabićima *os*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg.* - u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo nalazimo *os*, *-u* mn. *ose*, *osele* (DRI 132), *os*, mn. *osă* (Vlr 137), *os* (*uos*), *-e* Dlr 244), *os*, *-u*, *óse*, *-ele* za Žejane, Šušnjeviću i Novu Vas i *os*, *-u*, *-ure*, *-urle* za Šušnjeviću (IrHR 138)] < lat. *ossum*, REW 6114 > dr., ar. *os* (DEX 731, DDAr 809), mr. *uos* (DMr 316). Drugi dio sintagme također je domaći: u svim smo mjestima zapisali *de* [*de* (Vlr 103; IrG 204; DRI 106; Slr 308; Tlr 164; Dlr 205; IrHR 66)] < lat. *de*, REW 2488 > dr. *de* (DEX 262); ar. *di* (DDAr 382; DArM 191); mr. *di* (DMr 107). Za *mer* v. 1.

1.3. (S)tresti (o jabuci)

U Šušnjevići (*s)tresi* (*jo* (*s)tresešk*), u svim ostalim selima (*s)tresi* (*jo* (*s)treses*).

Byhan, Pušcaru i Cantemir imaju *stresí* (IrG 353; Slr 326; Tlr 181) i *tresí* (IrG 363; Slr 327; Tlr 183), Popovici *stresi* (DRI 152) i *tresi* (DRI 159), Sârbu i Frađila *streši* (Dlr 280), Kovačec za Žejane *stresí* (IrHR 184) i *tresí se* (IrHR 199). Preuzeto iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu (*st*)*trêst*, u Čepiću *três* (IrLA 1619), u Svetvinčentu i Ližnjanu *trêsti* (ILA 1619), na Boljunštini *trîes* (RBG), u Orlecu na Cresu *trêst* (ČDOC 382), na Grobinštini *strêst* (*se*) (GG 614) i *trêst* (GG 666), u Senju *strêst* (*se*) (SR 138) i *trêst* (SR 154), na Braču *strêst* (RBČG 895) i *trêst* (RBČG 970) < prslav. (**sb*) (SES 550) + **tręsti* (SES 681).

2. Kruška (*Pyrus communis*) - stablo i plod

I za stablo i za plod u Žejanama i Jesenoviku smo zapisali *hrušva*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Žejanama i *hrušva*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., u Šušnjevići *hrusve*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., *frusve*, *-a*, *-i*, *-ile* ž. i *perε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *hrušve*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., *hrušve*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. i *perε*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., u Brdu *per*, *-u*, *perε*, *-ele* *bg.*, u ostalim mjestima *per*, *-u*, *per*, *-i* *m.*, u Letaju i *pera*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. i *frušva*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. U Letaju smo dobili i termin za divlju krušku (*Pyrus amygdaliformis*): *frušvič*, *-u*, *-ø*. *-i* *m.*

Nazivi tipa *f(h)rušva* posuđeni su iz nekog sjevernočakavskog idioma⁷: npr. u Brgudu *hrušva*, u Čepiću *frušva* (IrLA 1620), u Pićnu *hrušva* (PI 41), u Orbanićima kod Žminja i na Grobinštini *hrušva*

ojačanem od korijena *glob* glagola *razglobiti*, kod kojega bi se shvatilo da je značenje korijena onakovo kao što je cijelome složenom glagolu."

⁴ Pleteršnik ima *glóbat* (MtP-cd), a Bezlaj uz *glóbsti* "dolbsti (sc. dubiti)" piše: "tudi *glóbat*, *glóbam*, *glóbljem* "dolbsti, izpodjedati" (pkm.), "gristi" (bkr.), *izglóbat* "izdolbsti", *preglóbati* "pregristi, prevrtati", *globūra* "oglodana kost" (...)" (ESSJ I/148).

⁵ Skok kao ishodište daje indoevropski korijen **gelebh-* "schaben, schabend aushöhlen" (SKOK, loc. cit.).

⁶ > u Šušnjevići *oglodí* (*jo* *oglodešk*), u ostalim mjestima *oglodí* (*jo* *oglodes*) – Cantemir navodi *oglodí* (Tlr 173), Kovačec za Žejane *oglodí* (IrHr 136).

⁷ "*hrušva* (sthrv., sjeverni čakavci)" (SKOK II/215, s. v. *kruška*). Južno oblici tipa *kruška*, kao u hrvatskom standardu: *krúška* (RHJ 512) < prslav. **kruša* (SES 178).

(ČDO 454; GG 279), na Boljunštini *hrùšfa* (RBG). Naziv za divlju krušku, *frušvič*, umanjena je na -ič od navedenih naziva: na Grobinštini *hrùšvič* "divlja kruška sitnih plodova" (GG 279), *hrùšfič* "divlja kruška" (RBG). Byhan navodi *frùšve* (IrG 220) i *hrùšve* (IrG 230), Popovici *hrušva* za plod (DRI 115), Popovici *frušva*, -ile za plod (DRI 135, s. v. **péře**), Cantemir za stablo i plod *hrùšve* (Tlr 168), Sârbu i Fračilă *hrušva* (Dir 217), Kovačec za stablo i plod *hrùšve* za Šušnjevicu i *hrùšva* za Žejane (IrHR 91).

Nazivi tipa *per* domaćeg su podrijetla: Maiorescu donosi *per* i *për*, mn. *pere* za plod i *per*, mn. *peri* za stablo (VlrR 116), Byhan *per*, -ri za stablo i *perë*, -re za plod (IrG 305), Popovici *per*, -u, mn. -i za stablo⁸ i *péře* (DRI 135), Cantemir za plod *pére* (Tlr 175), Sârbu i Fračilă *per* za stablo i *peřa* za plod (Dir 249), Kovačec za Brdo *per* za stablo i plod (IrHR 145)⁹ < lat. *pîrus*, REW 6525¹⁰ > dr. u Rudnoj Glavi *pær* za stablo i *pjara* za plod (IrLA 1620), *pär* (DEX 764) - *pără* (DEX 751); ar. *per* (DDAr 837) - *peără* (DDAr 836); mr. *per* - *peără* (DMr 219).

2.1. Gnjila kruška

U Žejanama smo dobili odgovor **ynila hrušva**, u Šušnjevići **gnile hrusve**, u Novoj Vasi **gnjila hrušve**, u Jesenoviku **gnjila hrušva**, u ostalim južnim selima **gni per**, u Mihelima i **peru gni**.

Za *per* i *hrušva* v. 2. U ovom ćemo odjeljku obraditi pridjev "gnjio, gnjila, gnjilo". U Žejanama smo **yniju, ynila, ynilo; ynili, ynile, ynili**, u Šušnjevići i Novoj Vasi **gnivu, gnile, gnjilo; gnjili/gnivi, gnile, gnjili/gnivi**, u Brdu i Trkovicima **gnivu, gnjila, gnjilo; gnjili/gnivi, gnile, gnjili/gnivi**, u Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu **gni, gnjila, gnjilo; gnjili, gnjile, gnjili**, u Jesenoviku, Letaju i Škabićima **gnil, gnjila, gnjilo; gnjili, gnjile, gnjili**. Byhan navodi *gnil, gnyi(v)u, gnyile* (IrG 223), Popovici *gnivu, gnjile* (DRI 112), ostali nemaju. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *gnjila hrùšva*, u Čepiću *gnjila frùšva* (IrLA 1621), u Svetvinčentu *gnjila krùška*, u Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu *gnjila krùška* (ILA 1621), u Medulinu *gnjija, -la, -lo* (RMG 71), u Funtani *gnjija, gnjila, gnjilo* (MFR 31), u Pićnu *gnjilo* (PI 36), u Orbanićima kod Žminja *gnjil* (ČDO 446), na Boljunštini *gnjil* (RBG), na Grobinštini, u Rukavcu i Senju *gnjil, gnjilà, gnjilo* (GG 260; RČGR 82; SR 35), na Braču *gnil, gnjilà, gnjilo* (RBČG 253) - od gl. tipa *gnijati(i)* < prslav. **gniti* (SES 146, s. v. **gniti**).- glagol su posudili i Istrorumunji: u Žejanama smo zapisali **ynili (jo yniles)**, u Šušnjevići **gnilej (jo gnilesk)**, u ostalim južnim selima **gnilej (jo gniles)**. Navedene glagole ne nalazimo u istrorumunjskim repertoarima kojima se služi-mo. Oba su tipa glagola posuđena iz nekog čakavskog idioma: npr. u Pićnu *gnjilit* (PI 36), u Čepiću *kòren gnjili*, u Brgudu *kòrjerje gnije*, (IrLA 1722), u Svetvinčentu, Čabrunićima i Ližnjanu *gnijàti* (ILA 1722), u Medulinu također (OA), u Valturi *gnijàt* (ILA 1722), u Senju *gnjil'it* (SR 35), na otoku Murteru *gnijàti* (RGOM 92).

2.2. Crv u kruški

U Žejanama **yfermu an hrušva**, u Šušnjevići **fermu an hrusve**, u Novoj Vasi **jermu an hrušve**, u ostalim južnim selima **fermu an per**¹¹.

Za *hrušva* i *per* v. 2. Ostaje nam obraditi imenicu (*y*)*ferm* "crv" i prijedlog *an* "u; na".

U svim smo mjestima zapisali **an**: Popovici i Cantemir imaju **an** (DRIS 145; Tlr 158), Pušcariu (*àn*) (Slr 303), Sârbu i Fračilă **ân** (Dir 188), potonje i Kovačec (IrHR 29¹²) < lat. *în*, REW 4328 > dr. **în** (DEX 519); ar. **în** (DDAr 585), **ân** (DARM 73); mr. **an** (MrA 255).

Za "crv" smo u Žejanama zapisali **yfermu, -u, yfermure, -urle m.**, u svim južnim selima **ferm,**

⁸ "se zice ši *debla de frušvi*" (DRI, loc. cit.).

⁹ Potaknuti podatcima iz navedene literature da Istrorumunji izrijekom razlikuju kruškino stablo od ploda, nedavno smo obavili opsežnije provjere na terenu i možemo sa sigurnošću ustvrditi da danas to nije tako i da su oblici u m. r. nekada označavali stablo.

¹⁰ Za ž. r. lat. **pîra* (EWRS-LE 1264).

¹¹ U Rudnoj Glavi *vjarmje-n parà* (IrLA 1622).

¹² Uz inačice *ân, am, -n, -nj, -m, â* za Žejane.

-u, -ø, -i m., u Šušnjevi, Novoj Vasi, Mihelima i Kostrčanu i **jerm, -u, -ø, -i m.** Byhan navodi *lěrm* i *jěrm* (IrG 270; 233), Popovici *lěrm, -u* (DRI 122), Cantemir *lěrm, -i* (Tlr 169), Maiorescu *ierm, ierme, gherm, gherme* (Dlr 128), Kovačec *ylěrmu (rijetko ylěrm, -u)*, mn. *ylěrmure, -urle* i *ylěrmi* za Žejane (IrHR 84), *lěrmu, lěrmi* za Šušnjevicu i Novu Vas i *jěrmu* za Novu Vas u starijih govornika (IrHR109) - sve "crv". Domaća riječ: dr. *viěrme* (DEX 1161); ar. *yěrmu* (DDAr 9243); mr. *gárm* (MrA 115) < lat. *věrmis*, REW 9231; DER 9243.

3. Trešnja (*Prunus avium*) - stablo i plod

I za stablo i za plod u Žejanama **čirišnja, -a, -e, -ele ž.**, u Šušnjevi **cirišnje, -a, cirišni, -ile ž.**, u Novoj Vasi **čirišnje, -a, čirišni, -ile ž.** i **čirišnje, -a, čirišnje, -ele ž.**, u Jesenoviku, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu **čirišnje, -a, čirišni, -ile ž.**, u Zankovcima i **čirišnje, -a, čirišnje, -ele ž.**, potomje i u preostalim južnim selima.

Maiorescu ima *cerisne* (VlrR 99), Byhan *tšrišnje* (IrG 369), Popovici *čirišnja* i *čirešnja* (DRI 106), Sârbu i Frațilă *čerešnja* i *čerišnja* (Dlr 204), Kovačec za Novu Vas *čirišnje* (IrHR 63). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *črěšnja*, u Čepiću *čerišnja* (IrLA 1623), potomje i u Svetvinčentu, Valturi i Ližnjaju (ILA 1623), u Čabrunićima *čarišnja* (ILA 1623), u Medulinu *čerišnja* (RMG 38), u Orbanićima kod Žminja *čerěšnja* (ČDO 428), na Roveriji *čerišnja* (RR), u Crnom na Labinštini *čirešnja* (HBI 136) u Srbinjaku (Jakovci, Tinjan) u Istri *čerišnja*, u jugoistočnoj, južnoj, srednjoj i sjeverozapadnoj Istri *čerišnja* (HBI 127) < prslav. *čersъnъ (SES 71, s. v. **čěšnja**). Tip če(i)ri(e)šnja, barem prema našim spoznajama, nije poznat južnije od Istre¹³, pa pretpostavljamo da su ga Istrorumunji preuzeli tek nakon preseljenja iz Cetinske krajine.¹⁴

3.1. Divlja trešnja (*Prunus cerasus avium*)

U Žejanama smo zapisali **divlja čerišnja**, u Šušnjevi **divlje cirišnje**, u Novoj Vasi **divlje čirišnje**, u Letaju **čirišnja divlja**, u ostalim južnim selima **divlja čirišnje**

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju ovaj fitonim. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Čepiću *divlja čerišnja* (IrLA 1627), u Svetvinčentu i Valturi *dibla čerišnja*, u Čabrunićima *dibla čarišnja*, u Ližnjaju *dimnja čerišnja* (ILA 1628), u Medulinu *dimlja čerišnja* (OA). Ir. termini sastavljeni su od dva strana elementa, pridjeva tipa *divli* "divlji" [u Šušnjevi i Novoj Vasi zapisali smo **divli, divlje; divli, divlje/divli** i **divji, divje; divji, divje/divji** i **dibli, diblje; dibli, diblje/dibli**, u ostalim mjestima **divli, divlja; divli, divlje/divli** i **divji, divja; divji, divje/divji** i **dibli, dibla; dibli, diblje/dibli**, u Škabićima još i **dimni, dimnja; dimni, dimnje/dimni** - u Kovačeca nalazimo *divji (divli), divja (divlje), divji (divli)* za Žejane i *divli, divlje, divli* za Šušnjevicu (IrHR 69), u ostalih *divli* (Slr 309); *divli, -e* (Tlr 164); *divli* (Dlr 207) < čak. *divji, divli* < prslav. *divъ (SES 94, 95)] i imenice tipa *čerišnja* (v. 3.).

¹³ Samo tip *črišnja*: npr. u Rivnju *črišnja* (RRG 71), u Kukljici *črišnja* (RGK 44).

¹⁴ Slavenski etimolozi pretpostavljaju latinsko podrijetlo voćke o kojoj raspravljamo što M. Snój sažima kao: "Pslovan. *čersъnъ je nastalo (analogno po višnъa 'višnja') iz *čers'a (ohranjeno npr. v. cslovan. črěša 'češnja'), kar je v. 3.–4. stol. izposojeno iz vlat. *ceresia* (klas. lat. *cerasus* 'češnjevo drveće', *cerasum* 'češnjevo plod')." (SES, loc. cit.). Lat. *cerēsea*, REW 1823.b dalo je i dr. *cireššā* (DEX 179); mr. *tšireššā, tšireššā* (DMr 98); ar. *tseriššā, tširešiu* (EWRS-LE 338) - Pušćariu oba oblika navodi prema Densušianuu i uz oba stavlja znak pitanja, dok Cioranescu prvi Densušianuov oblik navodi bez dvojbi, *țeriașă* (DER 2021) - valja reći da sličnih riječi nema ni u DDAr, ni u DArM, ni u ADK. Sigurni smo da su Istrorumunji prije prelaska Dunava u svom leksiku imali neku riječ za trešnju sličnu ovima u drugim rum. dijalektima ali su ga s vremenom prilagodili hrvatskim terminima. Ako u če-, či- želimo vidjeti ostatak nekog izgubljenog prvotnog oblika, trebali bismo gore navedene hrvatske nazive za trešnju držati prilagođenica-ma prema istrorumunjskome. Bilo kako bilo i Pušćariu (EWRS-LE, loc. cit.) ir. termin tumači kao hrvatski: "(ir. *tširišnje* < kroat. *tšerešnja*)"

3.2. Rašeljka (*Prunus mahaleb*)

U Žejanama **ursuluj čirišnje**, a u južnim selima nazivi su jednaki nazivima za divlju trešnju (v. 3.1.).

Prvi je element žejanske sintagme **ursuluj čirišnje** (doslovce "medvjedova trešnja"¹⁵) domaći, drugi, **čirišnje** (v. 3.), posuđen je iz čakavskog. **Ursuluj** je genitiv od **urs** "medvjed"¹⁶: **urs, -u, -urš/urs, -i m** i **ursu, -u, urš/urs, -i m**. - *urs* (Vlr 155; DRI 162; IrG 376; DER 9093), *úrsu* (IrHR 208 - za Žejane) < lat. *úrsus*, REW 9089, DER 9093 > dr. *urs* (DEX 1140), ar. *úrsu* (DDAr 1093), mr. *urs* (DER 9093).

3.3. Trešnjina peteljka

U Žejanama su nam rekli **koda, -a, -e, -ele ž.**, u Šušnjevići **kodε, -a, -e, -ele ž.**, u Novoj Vasi **koda (kodε, -a, -e, -ele ž.) de čirišnje**, u Jesenoviku **kodica, -a, -e, -ele ž.**, u ostalim južnim selima **koda (koda, -a, -e, -ele ž.) de čirišnje**. U Novoj Vasi smo dobili i zraz za grozd trešanja: **grozdīču de čirišnje**.

Nazivi za trešnjinu peteljku metaforični su, sastojе se od *koda* "rep"¹⁷ i, neobvezatno, *de čirišnje* "od trešnje" (za *de* v. 1.2., za *čirišnje* 3.). Nazivi za rep domaći su: Maiorescu bilježi *codă* (VlrR 100), Byhan *kodę* (IrG 243), Popovici *codę* (DRI 99), Pušcariu *codę* (Slr 306), Cantemir *code* (Tlr 162), Sârбу i Fraŭilă *coda* (Dlr 198), Kovačec *codę* za Šušnjevicu i *coda* za Žejane (IrHR 51) < lat. *cauda*, REW 1774.1 > dr. *coádă* (DEX 189), u Rudnoj Glavi *kuqda* (IrLA 1626); ar. *coádă* (DDAr 299), *coadă* (DArM 134), *koáda* (ADK 227), *coadă* (DAr 267); mr. *coádă* (DMr 73). Usp. u Brgudu *rêp od črěšnje* (IrLA 1626), u Valturi *rêp od čerišnje* (ILA 1626).

Novovaška sintagma *grozdīču de čirišnje* doslovce znači "grozdić od trešnje". Prvi je element hibridna izvedenica na -ič s određenim članom od *grozd*: u Žejanama smo zabilježili **yrozd, yrozdu, yrozdi, yrozdi m.**, u Novoj Vasi i Škabićima **grozd, grozdu, -ure, -urle bg.**, u Škabićima i **grozd, grozdu, grozdi, grozdi m.**, potomje i u preostalim južnim selima. Maiorescu ima *grozdă*, mn. *grozde* (VlrR 106), Popovici *grozd* (DRI 113), Sârбу i Fraŭilă *grozd* (Dlr 216), Kovačec *grozd* za Šušnjevicu i Brdo (IrHR 87); u Žejanama **yrozdīč, -u, -i, -i m.**, u Šušnjevići **grozdīc, -u, -i, -i m.**, u ostalim južnim selima **grozdīč/grozdič, -u, -i, -i m.** Posuđeno iz nekog čakavskog govora: u Brgudu *gròzd* i *gròzd* (IrLA 1216), u Čabrunicima i Valturi *gròzd*, u Svetvinčentu i Ližnjaju *gròzd* (ILA 1216), na Grobinštini *gròzd*, *grozdīč* (GG 270), u Labinu *gròzd* (RLC 99), u Medulinu *gròzd* (RMG 75), na Braču *gròzd*, *grozdīč* (RBČG 270) < prslav. **grozdь* (SES 161).

3.4. Trešnjina koštica

U Žejanama kažu **bobica, -a, -e, -ele ž.**, u Šušnjevići **peščica (peščice, -a, -e, -ele ž.) de čirišnje**, u Novoj Vasi **peščica (peščice, -a, -e, -ele ž.) de čirišnje**, u Mihelima i Kostrčanu **peščica (peščica, -a, -e, -ele ž.) de čirišnje**, u Škabićima **peščica (peščica, -a, -e, -ele ž.) lu čirišnje**, u Zankovcima **lu čirišnje punta (punta, -a, -e, -ele ž.)**, u ostalim južnim selima **peščica (peščica, -a, -e, -ele ž.) de čirišnje**.

¹⁵ Usp. sln. u Izoli *medvedje hruškice* mn. "plod (male crvenkasto-narančaste kuglice) jedne vrste živice koja je u Izoli česta kao obrub zelenih gradskih površina" (OA).

¹⁶ Domaća riječ koja u južnim selima više nije u uporabi. Tamo koriste samo posuđenicu iz nekog čakavskog govora tipa *medvid*: **medvid, -u, medviz, -i m.**, u Šušnjevići i Novoj Vasi još i **medvid, -u, -e, -ele bg.**, a u Letaju još i **medvid, -u, -ø, -i m.** [Byhan navodi *medvid, -u, -di, -zi, -durlę* (IrG 273), Popovici *medvid, -u* (DRI 124), Maiorescu *medved* (Vlr 133), Cantemir *medvid, -z* (Tlr 170), Kovačec *medvid, -u, medviz, -i* (IrHR 115), Radu Flora za južna sela *medvid* (MALGI 71) < npr. u Brgudu *mědved* (IrLA 8, 9), u Svetvinčentu, Čabrunicima, Valturi *medvid* (ILA 8, 9), u Orbanicima *medvêt* (ČDO 489), u Pičnu *medvit* (PI 63) < prslav. **medvědь* (SES 331)]. Čakavizam, uz domaću riječ, zapisali smo i u Žejanama: **medved, -u, -ø, -i m.**

¹⁷ U Jesenoviku *kodica*, hibridna umanjena na -ica.

Nazivi za trešnjinu košticu, osim u Žejanama, imaju strukturu u prijevodu "koštica" + "od trešnje" (*de čirišne*) ili "trešnjina" (*lu*¹⁸ *čirišne*) + "koštica", odnosno "koštica" + "trešnjina".

Žejanski naziv *bobica* odgovara čakavskim oblicima tipa *bobica*: u našem značenju npr. u Brgudu *bôbica od črêšne* (IrLA 1625), u Svetvinčentu i Čabrunićima *bòbitsa* (ILA 1625), na Braču *bôbica* "koštano zrno u plodu nekih biljaka, bobulja" (RBČG 119), u Selcima *bôbica* (RSG 42), u značenju "zrno, boba, bobica" npr. u Medulinu i Vodicama *bôbica* (RMG 25; ID 157), u Orbanićima i Belom *bôbica* (ČDO 419; RBT 45). Oblik nalazimo samo u Cantemira i Popovicia i to samo u značenju "zrno, boba, bobica": *bobičę* (DRI 93), *bóbičę* (Tlr 159). Riječ možemo tumačiti i kao izvorni oblik: dr. *bobičā*, "bobica" umanjena od *boábā* "boba" (DEX 104); ar. *bóbā* "voćka u govoru djece" (DDAr 214), *bobā* "id." (DARm 105); mr. *bóbeā* "smrikvin plod" (DMr 42). Sve su navedene rumunjske riječi potekle od oblika tipa *bob*: dr., ar., mr. *bob* (DEX 104, DDAr 214, DMr 42) što znači i "koštica" (sic!). Bilo kako bilo, krajnji je etimon prslav. **bobъ* (SES 38).

Oblika tipa *peščica* nemaju autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo. Riječ je posuđena iz nekog čakavskog govora: npr. u Pičnu *peščica* (PI 82), u Labinu *peščica* (RLC 199), u Orbanićima *peščica* (ČDO 516)¹⁹. Vjerojatno iste etimologije kao i sln. *pečĉka*, *pečĉka* "vsako od semen jabolk, hrušk, grozdnih jagod" (SSKJ-cd), *pačĉka* "id." (MtP-cd) < prslav. **pytka* (SES 433). S obzirom na distribuciju riječi, Istrorumunji su je posudili tek nakon dolaska na Krk i u Istru²⁰.

U sintagmi *lu čirišne punta* koju smo zapisali u Zankovcima valja nam objasniti treći element, *punta* "koštica". Maiorescu ima *puntă* (VlrR 119), Byhan *púntę* (IrG 323), Popovici *puntę* (DRI 142) - svi samo u značenju "(oštar) vršak" - i mi smo zabilježili oblik u tom značenju (uz značenje "svrdlo"): u Šušnjevi i Novoj Vasi *punte*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim mjestima *punta*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Samo za ta značenja (i za "rt") nalazimo i potvrde u čakavskim idiomima: npr. na Boljunštini, Grobinštini, u Orlecu, u Senju *punta* (RBG; GG 551; ČDOC 336; SR 122), u Pičnu *punta* (PI 94), u Labinu *punta* (RLC 226), u Meudinu, na Braču, u Splitu *punta* (RMG 194; RBČG 787; StR 277) < mlet. *punta* (DDP 209) < lat. *puncta(m)*, f. sost. di *punctus*, part. pass. di *pungere* 'pungere' (DELI-cd). Do značenja "koštica" u Zankovcima su došli kalkiranjem čakavskih oblika tipa *špica* koji znače i "vršak, šiljak" i "koštica": npr. na Boljunštini *špica* "šiljak; rt", u Senju *špica* "vrh" (SR 145), u Rukavcu *špica* "šiljak" (RČGR 280), u Splitu *špica* "tvrda jezgra ploda; zašiljeno tanko drveće, šiljasti štap" (StR 338), u Korčuli *špica* "koštica od voća" (RGGK-cd) - germanizam: *Spitze* "konica" (SES 643)²¹. Mi smo slične oblike u ir. zabilježili samo u značenju "vršak": u Šušnjevi *spice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *špice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim mjestima *špica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Kovačec za Žejane navodi *špīta* "(oštar) vršak" (IrHR 191).²²

Za dev. 1.2., za *čirišne* i sl. 3.

3.5. Trešnjina smola

U Žejanama *smola* (*smola*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de čirišna*, u Šušnjevi *smola* (*smole*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de čirišne*, u Novoj Vasi *smola* (*smole*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de čirišne*, u ostalim južnim selima *smola* (*smola*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de čirišne*.

Redom sintagme u doslovnom značenju "smola od trešnje". Za *čirišna* i sl. v. 3., za *de* 1.2. Za *smola* samo Kovačec ima odgovarajući oblik: *smólę* (IrHR 178). Sličan oblik nalazimo i za dr.: *smóalā* (DEX 997), i za ar.: *smólā* (DDAr 961) - i jedno i drugo u značenju "katran, paklina". Mogli

¹⁸ = čestica za tvorbu genitiva i dativa.

¹⁹ Drugo je *peščica* "mala pest" (u Istri i Dalmaciji), umanjena od *pest* < prslav. **pestь* (SES 438).

²⁰ I u ARJ IX/804 nalazimo potvrdu samo za sjeverne čakavske govore: u Bakru: *peščica* "koščica (u voću)".

²¹ > sln. *špica* "konica, ost" (MtP-cd); *špica* "konica; čipka" (NSSA 124).

²² Pitanje je je li isto i *spītsę* "prečka (u Istri se za potporanj i prečku kaže *punta* - nap. autora)" (IrG 348), *spīțę de băt* "držak čekića" (DRI 151); dr. *spīțā* (DEX 1010); ar. *spīțā* (DDAr 967); mr. *spītsā* "trn" (DMr 272); "Al. *Spitze*, por mediación del bg. sb. rus. *špica* 'rayó.'" (DER 8086) - kao i sln. "*špica* 'napera pri kolesu ali dežniku' < prslav. **stьpica* 'napera, prečka, palica.'" (SES 643) usp. u Izoli *špica* "žbica" (OA).

bismo zaključiti da su Istrorumunji riječ prenijeli preko Dunava i nakon dolaska u Cetinsku krajinu ili kasnije prilagodili joj značenje prema čakavskim sličnozvučnicama: npr. u Brgudu *smôla od črěšrie*, u Čepiću *smôla od čerišrie* (IrLA 1624), u Čabrunićima *smôla*, u Valturi *smôla ud čerišrie*, u Ližnjaju *smôla od čerišrie* (ILA 1624), na Grobinštini *smolà* (GG 597), u Medulinu *smôla* (RMG 215), na Braču *smôlâ* (RBČG 875) < prslav. **smola* (SES 586).

4. Višnja (*Prunus cerasus*) - stablo i plod

I za stablo i za plod u Šušnjevići *višrie, -a, -e, -ele* ž., u Novoj Vasi *višrie, -a, -e, -ele* ž., u svim ostalim mjestima *višria, -a, -e, -ele* ž.

Od istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo u Cantemira nalazimo *višrie* (Tr 186). Istorumunjski termini odgovaraju dr., ar. i mr. nazivima za plod višnje: dr. *višəna* (IrLA 1630 - za Rudnu Glavu), *višinā* (DEX 1165); ar. *višinā, višnā* (DDAr 1114); mr. *višinā, višnā* (DMr 328), pa bi riječ svakako trebalo tumačiti kao izvornu, poduprtu i prilagođenu čakavskim istoznačnim sličnozvučnicama: npr. u Brgudu i Čepiću (IrLA 1630), u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjaju (ILA 1630), na Braču (RBČG 1024) *višria*, na Roveriji *višnja* (RR), na Grobinštini, u Medulinu, u Orbanićima *višnja* (GG 690; RMG 256; ČDO 584) < prslav. **višnŕi* (SES 720).

5. Šljiva (*Prunus domestica*) - stablo i plod

Istrorumunji koriste isti izraz i za stablo i za plod šljive, no imenom razlikuju šljivu koja rađa svijetle od šljive koja rađa tamne plodove. Za prvu u Žejanama vele *sliva, -a, -e, -ele* ž., u Šušnjevići i Novoj Vasi *slive, -a, -e, -ele* ž., u ostalim južnim selima *sliva, -a, -e, -ele* ž.²³, za drugu u Žejanama *čišpa, -a, -e, -ele* ž. i *češpa, -a, -e, -ele* ž., u Šušnjevići i Novoj Vasi *kreke, -a, -e, -ele* ž., u ostalim južnim selima *kreka, -a, -e, -ele* ž.

Za šljivu općenito (tip *sliva*) Sârbu i Fračilâ navode *sliva* (Dir 275), Kovačec za Žejane *sliva* (IrHR 178). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *sliva* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1629), u Čabrunićima (ILA 1629), u Vodicama (ID 212), u Orbanićima (ČDO 547), na Braču (RBČG 870), u Rivnju (RRG 272), na Boljunštini (RBG), na Grobinštini (GG 595), u Korčuli (RGGK-cd), *sliva* u Labinu (RLC 250), *sliva* u Pićnu (PI 103) < prslav. **sliva* (SES 581).

Za šljivu koja rađa modre²⁴ plodove u južnim je selima u uporabi tip *kreka*, preuzet iz čakavskoga. Byhan i Popovici uz *krėkė* (IrG 254), odnosno *crecę* (DRI 102) daju općenito značenje "šljiva"²⁵, dok Kovačec uz *crėkė* (IrHR 55) veli "šljiva (vrsta)": u Pićnu *krėka* "plava šljiva" (PI 53), u Orbanićima *krėka* "blue plum" (ČDO 472), u Labinu *krėka* "šljiva" (RLC 134), u Funtani *krėka* "vrsta šljive" (MFR 41), na Boljunštini *krėka* "plava šljiva"²⁶ (RBG), na Roveriji *krėka* "šljiva", u Čepiću *krėka* "tamna šljiva" (IrLA 1629)²⁷. Germanizam prisutan samo u istarskim čakavskim-govorima²⁸: usp. njem. *Krieche* "cimbara (sc. modra šljiva)" (VNSS-cd).

Žejanski naziv *čišpa* posuđen je iz nekog istarskog čakavskoga govora [npr. u Brgudu *čišpa* (IrLA 1629)²⁹, na Boljunštini *čėšpa* "plava šljiva" (RBG)]³⁰ kamo je (ako nije izvorni germanizam) dospio iz slovenskoga: *čėšpa* (SSKJ-cd), *čėšpa* (MtP-cd): "Prevzeto iz nar. avstr. nem. *Zweschen*,

²³ Ti su termini ujedno i hiperonimi.

²⁴ Usput: "Pslovan. **sliva* je v ženskem spolu posamostaljeni pridevnik **slivŕ* 'moder, modrikast' (...)" (SES, loc. cit.).

²⁵ Značenje "šljiva općenito" imamo i u Labinu i na Roveriji (v. dalje).

²⁶ Uz napomenu: "tako se govori u p. o. Paz i u srednjoj Istri".

²⁷ Iz čakavskoga su termin posudili i govornici istriotskog u Balama: *kreke* "šljive", *kreker* "stablo šljive" (ILA 1629 - ako žele razlikovati plodove po boji, riječi za njih koriste s pridjevima: *kreke bfjanke*, *kreke negre*, *crėca* "susina (sc. šljiva)" (DDV 35).

²⁸ "KREKA, f. trnošljiva (drvo i plod). - U naše vrijeme u Istri." (ARJ V/501). Glede distribucije v. i HBI 332, s. v. **kreka**.

²⁹ Za divlju šljivu vele *divla čišpa* (IrLA 1758).

³⁰ Oblik je poznat i u Gorskome kotaru: *čišpa* "Prunus domestica"; govori se u Liscu povrh Klane u Gorskome kotaru (HBI 136).

knjiž. avstr. nem. *Zwetscke*, južnonem. *Zwetschge* 'češplja, podolgovata sliva' (...) (SES 71, s. v. **čēšplja**). Od istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Sârbu i Fraṭilâ imaju *čēšpa* "prune de culoare albastră (sc. modra šljiva)" (Dir 204).

5.1. Divlja šljiva (*Prunus mirabilanus*)

U Žejanama *korumba*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Šušnjevi i Novoj Vasi *divlé slive*, u Jesenoviku *divlâ sliva*, u Zankovcima *divlâ kreka* i *divlâ sliva*, u Škabićima *divlâ kreka*, u ostalim južnim selima *divlé kreka*.

Žejanski *korumba* označuje i rogač (v. 12.)³¹. Za *sliva* i *kreka* v. 5., za *divlâ* 3.1.

6. Breskva (*Prunus persica*) - stablo i plod

Za stablo i plod u Šušnjevi *briskve*, **-a**, **-i**, **-ile** ž., u Novoj Vasi *briskve*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Zankovcima *briskva*, **-a**, **-i**, **-ile** ž., u Kostrčanu *briskve*, **-a**, **-i**, **-ile** ž., u svim ostalim selima *briskva*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.

Sârbu i Fraṭilâ donose *brescva* (Dir 193), Kovačec za Šušnjevicu *briscvę* (IrHR 41), ostali nemaju. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *brěskva*, u Čepiću *brěskva* (IrLA 1631), u Svetvinčentu i Čabrunicima također (ILA 1631), u Vodicama *brěskva* (ID 159): "Slovan. *bersky je kakor srvnem. *Pfersich*, nem. *Pfirsich* 'breskev' prevzeto iz srlat. *pers(i)ca* 'breskev'. Lat. beseda dobesedno pomeni 'perzijska'. Breskev je namreč v Evropo prišla iz Perzije." (SES 46, s. v. **brěskvev**).

6.1. Breskvina koštica

U Žejanama *bobica*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Šušnjevi *peščica* (*peščice*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.) *de briskve*, u Novoj Vasi *peščica* (*peščice*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.), u Kostrčanu *peščica* (*peščica*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.) *de briskve*, u ostalim južnim selima *peščica* (*peščica*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.) *de briskva*.

Za *bobica* i *peščica* i sl. v. 3.4., za *breskva* i sl. 6., za *de* 1.2.

7. Marelica (*Prunus armeniaca*) - stablo i plod

I za stablo i za plod u Šušnjevi *armulinke*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Jesenoviku i Letaju *armulinka*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Novoj Vasi *marelice*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u svim ostalim selima *marelica*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih oblika. Oba su naziva u istrorumunjske govore ušla iz čakavskoga. Prvi, *armulinka*, izvedenica je na *-ka* od posuđenica iz (istro)mletačkoga tipa *armulin*: npr. u Raši *armulin* (HBI 38), u Labinu *armulîn* (RLC 38), u Orbanićima *armulîn* (ČDO 414), u Senju *armulîn* (SR 2), u Splitu i Trogiru *armèlinka* (StR 8; RTCG 22), u Dalmaciji *armelinka* (HBI 38) < *armelîn* (BOE 44; DDP 30), *armelin* (VG 38), *armolin* (DDP 31), *armelín* (DDC 6)³² - "Voce veneta, dal lat. *Armenius* ('albero) dell'Armenia" (DLI-cd). Drugi, *marelica*, mogao je ući iz kojeg čakavskog govora [npr. u Pićnu *marèlica* (PI 62), u Brgudu, Čepiću; Ližnjanu; Medulinu *marèlica* (IrLA 1633; ILA 1633; RMG 126)] gdje je učena riječ prema knjiž. hrv.³³ *marèlica* (RHJ 572)³⁴

³¹ Tijekom pisanja ovoga rada ponovo smo provjerili termin i za nj dobili potvrdu od više ispitanika za oba značenja.

³² U značenju "šljiva": na Grobinštini *armulîn* "drvo i plod rane šljive sitnih crvenkastožućkastih plodova" (GG 150), u Medulinu *armulîn* "divlja šljiva" (RMG 18).

³³ Radi potpune preciznosti valja dopustiti i mogućnost da je u istrorumunjski termin ušao izravno iz hrvatskoga književnoga jezika.

³⁴ Uz sln. *marèlica* Marko Snoj piše: "Prevzeto in prilagojeno prek avstr. nem. *Marille* iz it. *armellino* 'marelica', kar je izpeljano na osnovi lat. *Armeniacum* (*pōmum*), dobesedno 'armensko (jabolko)'" (SES 323).

8. Smokva (*Ficus carica*) - stablo i plod

I za stablo i za plod u Žejanama i Letaju **smokva, -a, -e, -ele** ž., u Kostrčanu **smokve, -a, -i, -ile** ž., u Mihelima **smokva, -a, -e, -ele** ž. i **smokva, -a, -i, -ile** ž., ovo potonje i u svim ostalim južnim selima.

Puščariu ima *smocvę* (Slr 325), Cantemir *smócvę* (Tlr 180), Sârbu i Frațilă *smocva* (Dlr 277). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *smōkva* u Brgudu, Čepiću (IrLA 1634), Svetvinčentu, Ližnjanu (ILA 1634), u Orbančićima (ČDO 548), u Medulinu (RMG 215), na Grobinštini (GG 597), u Senju (SR 135), na Braču (RBČG 875), *smōkva*, u Čabrunićima, Orlecu (ILA 1634; ČDOC 353), *smōkwa* u Valturi (ILA 1634), *smōkva* u Labinu (RLC 250) i *smōkva* u Funtani (MFR 69) < mlađi prslav. *smoky (HER 566)³⁵.

9. Murva, dud (*Morus alba, nigra*) - stablo i plod

U svim istrorumunjskim selima, osim u Žejanama i Novoj Vasi, izrijeком razlikuju bijeli i crni dud. U Žejanama i za jedno i za drugo stablo kao i za plod vele **muryva, -a, -e, -ele** ž., u Novoj Vasi **murgve, -a, -e, -ele** ž. U ostalim mjestima imamo sljedeću situaciju. Naziv za plod obaju stabala jedinstven je: u Šušnjevići **murgve, -a, -e, -ele** ž., u Brdu, Škabićima, Trkovicima, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu **murgva, -a, -i, -ile** ž., u Jesenoviku i Letaju **murgva, -a, -e, -ele** ž. Za stabla u Jesenoviku **murgva āba, murgva negra**, u Mihelima **murgva āba, murgva negra**, u Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovicima, Zankovcima i Kostrčanu **āba murgva, negra murgva**. Uz navedeno, u Novoj Vasi su nam još rekli da neplodan dud nazivaju **murgvāč, -u, -ø, -i m**.

Maiorescu navodi *murgvā* (VlrR 113), Byhan *múrgvę* (IrG 284), Popovici *murgva* (DRI 127), Cantemir *múrgve* (Tlr 172), Sârbu i Frațilă *murgva* (Dlr 231), Kovačec za Žejane *múryva* u značenju "kupina" (IrHR 121), Dianich *murgva* (Vlrl 129). Riječ posuđena iz nekog čakavskog govora: tip *murgva* ne možemo potvrditi u literaturi s kojom se služimo, u većini čakavskih govora i u Istri i u Dalmaciji prevladavaju oblici tipa *múrva* (OA), no imamo i npr. u Vodicama *múrva* i *múrva* (ID 193), na Ćićariji *murga* (HBI 459). Skok navedene oblike (nema tipa *murgva*) drži ostacima iz dalmatskoga: "Dalmato-romanski leksički ostatak od lat. *mōrus, mōrum*." (SKOK II/484, s. v. *mura*²). Ne možemo potvrditi ni *murgvač*, izvedenicu na -ač, u čakavskim govorima, samo tip bez -g-: npr. u Medulinu *murvāč* "dud bez ploda" (RMG 135), u Rukavcu *murvāš* "muško stablo od duda" (RČGR 165), u Novom Vinodolskom *murvēs* "besplodno stablo murve" (RČGNV 142).

Ostaje nam još protumačiti domaće pridjeve "bijel, -a, -o" i "crn, -a, -o". Za prvi smo u Žejanama zapisali **āb, āba; āb/ābi, ābe**, u Šušnjevići i Novoj Vasi **āb, ābe; ālb, ābe**, u ostalim juž. s. **āb, āba; ālb, ābe**, u Zankovcima i **āb, ābe; ālb, ābe**³⁶. Oblik smo potvrdili i za srednji rod slavenskoga (čakavskoga) tipa: **ābo; āb(i)** u Žejanama, **ābo; ālb**, u juž. s.: *ābo de očlu* "bjeloočnica", doslovce "bijelo od oka" (IrHR 20). Autori ir. repertoara kojima se služimo donose: *ab, abā, abi, abe* (Vlr 105), *qb, qibī* (IrG 296), *āb, -ę* (DRI 89), *ūab, -e* (Tlr 157), *āb, -a* (Dlr 186), *āb, ābe, ālb, ābe* za juž. s. i *āb, āba, āb(i), ābe* za Žejane (IrHR 20). Domaća riječ: lat. *albus*, REW 331.1 > dr., mr. *alb, -ā* (DEX 23, DMr 10); ar. *ālu*, -*bā* (DDAr 81), *albu, -bā* (DAr 33, s. v. **alb**). Za "crn, -a, -o" u Žejanama vele **neyru, neyra, neyro; neyri, neyre/neyri, neyri**, u Šušnjevići i Novoj Vasi **negru, negre, negro; negri, negre, negri**, u ostalim mjestima **negru, negra, negro; negri, negre, negri**. Byhan je zapisao *négru, -re, -ri, -re* (IrG 286), Puščariu *negru, negre* (Slr 316), Maiorescu *negru, neagrā*, mn. *negri, negre* (Vlr 136), Cantemir *négru, -e* (Tlr 172), Sârbu i Frațilă *negru, negre, -o* (Dlr 236), Kovačec *négru, negre, negri* za Šušnjevicu, *néyru, néyra, néyro, néyri* za Žejane (IrHR 126), Radu Flora *néghru, neǵghra; néghri, néghre* za Žejane, *négru, neǵgra; négri, neǵgre* za Letaj, *né-*

³⁵ Slavizmi su istoga krajnjega etimona i dr. *smochín, smochínā* "smokva: stablo, plod" (DEX 997), *smokin, smokina* "id." (IrLA 1634 - za Rudnu Glavu) < bug. *смѡкуня* (TP 731) i mr. *smócfā* (DMr 269) < srp. *смѡква* (PCJ 1246).

³⁶ U svim se mjestima pridjev rabi i za kosu, u značenju "sijed": *ālb peri* "sijede vlasi, sijeda kosa".

gru, neğgrġ; nēgri za Šušnjevicu; *nēgru, neğgra; nēgru, neğgre* za Novu Vas; *nēgru, né/a/gra; nēgri, nēgre* za Jesenovik; *nēgru, neğgra; nēgri, nēgre* za Brdo, Kostrčan (MALGI 239). Domaća riječ: lat. *niger*, REW 5917 > dr., ar., mr. *nēgru, neğgrā* (DEX 682; DDAr 748; DMr 205).

10. Dunja (*Cydonia oblonga*) - stablo i plod

U Žejanama nismo dobili odgovor. Za stablo i plod u Šušnjevici i Novoj Vasi vele **kuñe, -a, -e, -ele** ž., u Zankovcima **kuñe, -a, kuñ, -i** ž., u Kostrčanu **kuña, -a, kuñ, -i** ž., u Mihelima **kuñe, -a, -e, -ele** ž., u ostalim južnim selima **kuña, -a, -e, -ele** ž.

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich navodi 'kunja (Vlrl 118). Riječ posuđena iz nekog čakavskog idioma gdje je (istro)mletacizam: npr. u Čepiću *kùña* (IrlA 1636), isto u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjaju (ILA 1636), Medulinu (RMG 110) i Belom (BBT 191), u Funtani i Pićnu *kùnja* (MFR 43; PI 55), u Labinu *kūnja* (RLC 138), na Braču *kùña* (RBČG 421) < mlet. *cogno* (BOE 177³⁷)³⁸: "Lat. *cotoneu(m)*, dal gr. *kydonios* 'di Cidone' (Creta)." (DELI-cd).

11. Šipak (*Punica granatum*) - stablo i plod

Za stablo i plod u Žejanama **šipak**, u Šušnjevici **sipak, sipaku, sipki, sipki m.** i **sipak, sipaku, sipci, sipci m.**, u Novoj Vasi i Mihelima **šipak, šipaku, šipak, šipki m.**, u Letaju **pantalısica, -a, -e, -ele** ž., u ostalim mjestima **šipak, šipaku, šipki, šipki m.**

Za tip *šipak* u Kovačeca nalazimo za Žejane *šipac* (IrlHR 190) i u Dianicha *šipak* (Vlrl 168). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *šipak* na Roveriji (RR), *šipak* u Brgudu (IrlA 1638), *šipak* u Čepiću (IrlA 1638), u Čabrunićima (ILA 1638), *šipak* u Svetvinčentu (ILA 1637), *šipak* (ILA 1637), *šipak* na Boljunštini (RBG), Grobinštini (GG 629) i na Braču (RBČG 923) < prslav. *šipъkъ (SES 634, s. v. **šipek**). Za *pantalısica* Cantemir donosi *pánța lișița* (Tlr 174), Dianich *pantalı'sitsa* (Vlrl 139). Ne znamo protumačiti.

12. Rogač (*Ceratonia siliqua*) - stablo i plod

Za stablo i plod u Žejanama **korumba, -a, -e, -ele** ž., u Šušnjevici i Novoj Vasi **karobule, -a, -e, -ele** ž., u ostalim južnim selima **karobula, -a, -e, -ele** ž.

Žejanski naziv *korumba* pokriva i divlju šljivu (v. 5.1.). Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo slične oblike imaju samo Byhan i Kovačec, ali ne u značenjima koja smo mi zapisali: *korumbę* "crni trn" (IrlG 248) odnosno *corumba* "šipak" (IrlHR 53 - za Žejane)³⁹. Mletacizam posuđen iz nekog čakavskog idioma: npr. u Medulinu, Pagu i Valturi *korùba* (RMG 105; CGP 211; ILA 1638), u Ližnjaju *korùba* (ILA 1638), u Vrgadi *karùba* (RGV 87)⁴⁰. Čakavizmi mletačkog podrijetla su i nazivi tipa *karobula*: npr. u Čepiću i Orbanićima *karòbula* (IrlA 1638; ČDO 463), u Svetvinčentu i Čabrunićima isto (ILA 1638), na Roveriji *karobul* (RR), u Labinu *karòbula* (RLC 121), u Funtani i Pićnu *karòbula* (MFR 38; PI 47) - od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich donosi *ka'robula* (Vlrl 111). U osnovi su navedenih čakavskih oblika (istro)mlet. *caròba, caròbola* (BOE 140; DDP 64), *caroba, caròbola* (VG 178) - arabizam: *harrub(a)* (DELI-cd, s. v. **carriba**).

³⁷ "Dicesi in Contado come sincopato di Codogno."

³⁸ "*kunja* na Jadranu može se osnivati i na mlet. *cogno* < *codogno*." (SKOK I/557, s. v. **gdūnja**).

³⁹ Značenja koja navode Byhan i Kovačec nismo mogli potvrditi ni opetovanim provjerama na terenu.

⁴⁰ Do umetanja *-m-* moglo je doći i unutar istrorumunjskoga.

13. Badem (*Prunus amygdalus*) - bajam

Za stablo i plod u Šušnjevcima i Novoj Vasi *mëndule*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u svim ostalim mjestima *mëndula*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.

Maiorescu ima *mëndulă* (VlR 112), Byhan i Pușcariu *mëndulę* (IrG 274; Slr 314), Popovici *mëndulę* (DRI 124), Cantemir *mëndule* (Tlr 171), Dianich *'mëndula* (Vlrl 126). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr *mëndula* u Brgudu, Čepiću i Medulinu (IrLA 1639; RMG 128), Ližnjanu (ILA 1639), *mëndula* u Labinu (RLC 155), *mëndula* u Pićnu (PI 63), *mëndula* u Vrgadi (RVG 117), *mëndula* na Braču (RBČG 469). Skok hrvatske oblike tipa *mëndula* drži dalmatskima, izvodi ih "od gr, *αμυγδάλη* f (plod), *αμυγδάλος* (drvo), preko dalmato-romanskoga (upor. *amëndola*, južno tal.). Na to vrelo upućuje romanska zamjena *u > e, i, ije*, varijante roda f pored m (čime se razlikuje plod od drva, što ne postoji u hrv.-srp.) i zamjena grupe *gd > nd (...)*" (SKOK II/556, s. v. **omëndula**).⁴¹

14. Orah (*Juglans regia*) - stablo i plod

Stablo i plod izrijekom razlikuju u Šušnjevcima, Novoj Vasi, Jesenoviku, Škabićima i Kostrčanu: u Šušnjevcima za stablo *nuk*, **-u**, *nuk*, *nukurle*, za plod *nūke*, **-a**, **-e**, **-ele** ž. i *nūke*, **-a**, *nuc*, **-ile** ž.; u Novoj Vasi za stablo *nuk*, **-u**, *nuč*, **-i m.**, za plod *nūke*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.; u Jesenoviku za stablo *nuk*, **-u**, *nuč*, **-i m.**, za plod *nūka*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.; u Škabićima za stablo *nuk*, **-u**, *-ure*, *-urle* bg. i *nuk*, **-u**, *nuč*, **-i m.**, za plod *nūka*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.; u Kostrčanu za stablo *nuk*, **-u**, *-ure*, *-urle* bg., za plod *nūka*, **-a**, **-e**, **-ele** ž. i *nūka*, **-a**, *nuč*, **-ile** ž. U ostalim je mjestima naziv za stablo i plod jedinstven: *nuk*, **-u**, *nuč*, **-i m.**

Miorescu ima *nuc* za stablo i *nucă* za plod (VlR 114), Byhan *nuk* za stablo i *nūke* za plod (IrG 290), Popovici *nuc* za stablo i *nucę* za plod (DRI 130), Pușcariu *nuc* za stablo i *nucę* za plod (Slr 317), Cantemir *nuc* za stablo i *nūche* za plod (Tlr 173), Sârbu i Frațilă *nucă*⁴² za plod (Dir 239), Kovačec *nuc* za stablo i *nūke* za plod (IrHR 130), Dianich *'nuc* za stablo (Vlrl 134). Domaća riječ: dr. *nuc*, *núcă* (DEX 701), *nuk*, *nukă* (IrLA 1640 - u Rudnoj Glavi); ar. *nuc*, *núcă* (DDAr 787); mr. *nuc*, *núcă* (DMr 208) < lat. *nux*, *nūce*, REW 6009.

14.1. Orahova ljuska

U Žejanama vele *skorca de nuk* i *luspina de nuk*, u Šušnjevcima i Novoj Vasi *kora* (*kore*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.) *de nūke*, u Jesenoviku, Škabićima i Kostrčanu *kora* (*kora*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.) *de nūka*, u ostalim južnim selima *kora de nuk*.

Svi su termini sintagme u doslovnom značenju "kora/koža/ljuska od oraha". U Brgudu *kòra od orèha*, u Čepiću *kòra od orìha* (IrLA 1641), u Valturi *kòra od orìxa*, u Ližnjanu *kòra od orìxa* (ILA 1641).

Leksem *luspina*, izvedenica je od *lú(s)pa* (v. 14.2.). Odgovarajući oblik nalazimo samo u Dianicha: *'ljupa* (Vlrl 124). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Vodicama *Jupina* (ID 189), u Pićnu *lupina* (PI 60), u Labinu *lupina* (RLC 147) - od *lupit(i)* i sl. Dalje v. 1.1.

Za oblike tipa *skorca* Maiorescu je zapisao *scórță* (VlR 121), Cantemir *scórte* (Tlr 179), Kovačec *scórta* (IrHR 173 - za Žejane). Oblik bi mogao biti domaćeg podrijetla, pogotovo jer sličnih izraza u čakavskim idiomima, barem prema našim spoznajama, nema. Postoji, prema rječnicima s kojima raspolažemo, samo još u dačkorumunskom: *scoártă* (DEX 961) < lat. *scórtea*, REW 7742. Manje je

⁴¹ Oblik *mëndula* koji je Rosamani zapisao u Rijeci, Velom i Malom Lošinju i na Cresu moglo bi se protumačiti i kao ostatak iz predmletačkih slojeva u tim mletačkim govorima, ako nije nastao pod utjecajem okolnih hrvatskih govora - u mlet. dijalektima imamo tip *mandola* (BOE 391) < kasnolat. *amandula(m)* (DELI-cd, s. v. **mandorla**).

⁴² Vjerojatno greška jer u doba kad je nastala citirana knjiga Istrorumuni nisu izgovarali *a* na kraju imenica ž. r.: u toj je poziciji moguće ili *a* ili *e*. Usput, veliko je pitanje je li tako bilo u doba kad je Maiorescu pisao svoj glosar, premda on imenice ženskoga roda koje danas završavaju na *a* ili *e* sustavno bilježi s finalnim *a* (odnosno *ă* u svojoj grafiji).

vjerojatno da je posuđen iz nekog mletačkog govora: *scorza* (BOE 633), *scòrsa* (VG 981).⁴³

Oblik tipa *kora* od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo donosi samo Kovačec, *córa* (IrHR 53 - za Brdo). Posuđenica iz nekog čakavskog govora: npr. *kòra* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1723), u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi, Ližnjanu (ILA 1723), u Medulinu (OA), u Orbanicima kod Žminja (ČDO 469), u Senju (SR 59), na Braču (RBČG 406) < prslav. **kora* (HER 332)⁴⁴.

Za *nuk(a)* v. 14., za *de* 1.2.

14.2. Zelena orahova ovojnica

U Žejanama su nam rekli **kože de nuk**, u Kostrčanu **kože de nuka**, u Šušnjevi i Novoj Vasi **ľupa de nukę**, u Jesenoviku i Škabićima **ľupa de nuka**, u ostalim južnim selima **ľupa de nuk**.

Navedeni su termini metaforične sintagme u doslovnom značenju "koža/ljuska od oraha"⁴⁵. U Čepiću *kòža od oríha* (IrLA 1642), u Valturi *kòža od oríxa* (ILA 1642). Za *ľupa* v. 14.1. i 1.1., za *de* 1.2., za *nuk(a)* 14.

Imenica *kože* [u Šušnjevi smo zapisali **kože, -a, -e, -ile** ž., u Novoj Vasi **kože, -a, -e, -ile** ž., u ostalim mjestima **kože, -a, -e, -ile** ž., u svim mjestima, osim u Novoj Vasi i Šušnjevi, još i **koža, -a, -e, -ele** ž. i **kože, -a, -e, -ele** ž., u Šušnjevi još i **kože, -a, -e, -ele** ž., u Novoj Vasi još i **kože, -a, -e, -ele** ž. - Maiorescu ima *cojă* i *coje* (VlRr 100), Popovici *coje* (DRI 99), Cantemir *cóje* (Tlr 162), Sârbu i Frațilă *coja* (Dlr 198), Kovačec za Šušnjevicu *cóze*, za Novu Vas i Žejane *cóže* (IrHR 54)] u potpunosti se poklapa s čakavskim oblicima tipa *koža* [npr. u Svetvinčentu i Čabrunićima *kòža* (ILA 1642), u Labinu *kòža* (RLC 133), na Braču *kòža* (RBČG 406) < prslav. **koz'a* (SES 267)], no ipak čini nam se ekonomičnijim pretpostaviti da je riječ o izvornim oblicima, slavenskog podrijetla i u drugim rumunjskim dijalektima: dr. *cojă* (DEX 190); ar. *coaje* (DDAr 300), *coaji* (DAr 266, s. v. **coajă**), *coaji* (DArM 134); mr. *cojă* (DMr 74) - uz navedene dr. i ar. oblike daje se značenje "kora, ljuska", dok Capidan mr. riječ tumači kao "piele", dakle "koža (u živih bića)"⁴⁶.

14.3 Orahova jezgra

U Žejanama **košenica, -a, -e, -ele** ž., u Šušnjevi **nukę, -a, nuc, nucile** ž., u Novoj Vasi **nukę, -a, -e, -ele** ž., u Jesenoviku, Škabićima i Kostrčanu **nuka, -a, -e, -ele** ž., u Letaju i Zankovcima **nuk, -u, nuk, -ile** ž., u Brdu, Trkovicima i Mihelima **nuk, -u, nuč, -ile** ž.

Osim u Žejanama za orahovu jezgru nazivi se poklapaju s nazivima za orahov plod (v. 14.)⁴⁷.

Za žejanski naziv ne nalazimo potvrdu u ir. repertoarima kojima se služimo, a odgovarajućih oblika nema ni u čakavskim rječnicima, pa ćemo pitanje tumačenja ovoga oblika, barem za sada, ostaviti otvorenim.

14.4. Dio orahove jezgre

U Žejanama **supica (supica, -a, -e, -ele ž.) de nuk**, u Šušnjevi **picoricu de nukę**, u Novoj Vasi **pičoriču de nukę**, u Jesenoviku i Škabićima **kokotiču de nuka**, u Jesenoviku i **pičorica de nuka**, u

⁴³ Iste su etimologije i tal. *scòrsa* ["Lat. *scortea(m)* 'pelliccia', f. sost. di *scorteus* 'di pelle, di cuoio' (da *scortum* 'pelle, cuoio', da *avvicinare a corium* 'cuoio')." (DELI-cd)] i istriotski u Rovinju *s'kursa*, u Balama, Vodnjanu i Galižani *š'korsa*, u Fažani *š'kortsu*, u Šišanu *š'kursu* (ILA 1723).

⁴⁴ "Pslavan. *(s)kari, rod. (sc. genitiv) *(s)koryę 'nekaj koži podobnega', je izpeljano iz pslovan. *(s)kora '(odrta) koža, (neustrojeno) usnje'. Beseda je prvotno pomenila *rezanje, striženje', nato *kar je odrezano' in končno 'koža'. (SES 574).

⁴⁵ U Rudnoj Glavi *kuža đi nuka* (IrLA 1642).

⁴⁶ Za ir. smo također potvrdili to značenje.

⁴⁷ Tako je i u mnogim čakavskim govorima: npr. u Brgudu *orèh* (IrLA 1643), u Svetvinčentu, Čabrunićima i Ližnjanu *orìx* (ILA 1643) < prslav. **orěxъ* (SES 411).

Kostrčanu *pičoriču de nuk*a, u Letaju *kokotiču de nuk*, u ostalim južnim selima *pičoriču de nuk*.

Sve sintagme u doslovnom značenju "kriškica/pijetlić/nožica od oraha (ploda)". U ovom ćemo odjeljku obraditi prve elemente sintagmi (za *nuk*, *nuka* v. 14., za *de* 1.2.).

Žejansko *supica* umanjenica je na *-ica* od *supa* "kriška" Riječ je u tom značenju poznata i u drugim istrorumunjskim selima: u Šušnjevi i Novoj Vasi zapisali smo *supε, -a, -e, -ele* ž., u svim ostalim južnim selima *supa, -a, -e, -ele* ž. Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima 'supa "kriška" (Vlrl 165). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Pićnu *sùpa* "šnita, kriška" (PI 107), u Medulinu *sùpa* "kriška, komad (*sùpa palènte*)"⁴⁸ (RMG 221), na Boljunštini *sùpa* "kriška, komadić, odrezak kruha" (RBG); u većini drugih mjesta značenje je riječi "kruh udrobljen u vino i sl."⁴⁹: u Brgudu i Čepiću *sùpa* "popečeni kruh u kuhanom crnom vinu" (OA), u Labinu *sùpa* "kruh udrobljen u posebno pripremljeno vino, u kojem se nalazi maslinovo ulje i papar" (RLC 260), u Orbančićima *sùpa* "dish consisting of bread, soaked in whipped eggs, than baked and put into red wine" (ČDO 554), na Grobinštini *sùpa* "juha od kruha natopljena vinom" (GG 619), na Braču *sùpa* "umak, tekućina u koju se što umaću" (RBČG 902), u Belom na Cresu *sùpa* "jelo od kruha i vina; pčelinje saće" (BBT 444), u Kolanu na Pagu *sùpa* "vino u koje je namočen baškotin ili zapečeni kruh" (RKGP 482), u Kukljici *sùpa* "u hladnoj vodi sitno narezan kruh uz dodatak soli, ulja i octa; umjesto vode upotrebljava se i vino" (RGK 281), u Salima *sùpa* "jelo od udrobljenog kruha u bevandu" (RGS 344), u Visu *sùpa* "močenje kruha ili kojeg slatkog peciva u vino ili prošek" (LVJ 522)⁵⁰. Riječju u značenju "kruh umočen u vino; juha" pozabavio se i Skok: "Od sttal. *suppa*, mlet. *supa*, tal. *zuppa* "1° minestra di pane nel brodo, 2° pane intinto nel vino" < germ. *suppa*. Balkanski talijanizam (...) (SKOK III/363)⁵¹.

Prvi elemenat sintagmi tipa *pičoriču/pičorica de nuk* metaforičan je, umanjenica na *-ič/-ica* od *pičor* "stopalo, noga": u Žejanama smo zapisali *pičor, -u, -e, -ele m.*, u Šušnjevi *pičor, -u, -e, -ele bg.*, u Letaju *pičor, -u, -ø, -i m.*, u ostalim južnim selima *pičor, -u, -e, -ele bg.*, u Novoj Vasi, Jese-noviku, Zankovcima i Mihelima još i *pičor, -u, -ø, -i m.* - Maiorescu ima *picior* (VlR 117), Popovici *pičor* (DRI 135), Cantemir *picior* (Tlr 175), Sârbu i Fražilă *pičor* (Dir 249), Kovačec *pičor* (IrHR 146) i za Šušnjevicu *pičor* (IrHR 147), Dianich *pičorić* i *pičwor* (Vlrl 142). Domaća riječ: dr. *piciór* (DEX 788); dr. *čičior* (DDAr 354), *cior* (DARm 166); mr. *pitšor* (DMr 224) < lat. *pēciōlus*, REW 6324a.

Prvi dio sintagme *kokotiču de nuk(a)* metaforičan je, umanjenica na *-ič* od *kokot* "pijetao": za pijetla smo u Žejanama zapisali *kokotič, -u, -ø, -i m.*, u Trkovcima, Zankovcima i Mihelima *kokotič, -u, -ø, -i m.*, u Šušnjevi i Kostrčanu *kokot, -u, kokoc, -i m.*, u ostalim juž. s. *kokot, -u, -2, -i m.*, u Novoj Vasi, Brdu i Škabićima množina još i *kokoc, -i* - Byhan navodi *kokót* (IrG 244), Popovici, Cantemir i Kovačec *cócot* (DRI 99; Tlr 162; IrHR 51), Pušcariu *cocot* (Slr 306), Sârbu i Fražilă *cocot* (Dir 198), Dianich *koko'tiç* "galletto" (Vlrl 114). Posuđeno iz nekog čakavskog govora prije dolaska na Krk i u Istru⁵²: npr. na Braču i u Korčuli *kòkot* (RBČG 386; RGGK-cd), u Visu *kòkot* (LVJ 227) < prslav. onomat. **koko* (SES 245, s. v. *kokōš*).

⁴⁸ I u značenju koje ćemo navesti dalje u tekstu.

⁴⁹ Riječ za to jelo imaju i Istrorumunji: odgovara već navedenim oblicima tipa *supa*, uz napomenu da se u Letaju može reći i *supa de negru vir*, a u Škabićima i Zankovcima *supa de vir*, sintagme u doslovnom značenju "umak od crnog vina" odnosno "umak od vina": za "vino" smo u Žejanama zapisali *vir, -u, -ure, -urle m.*, u svim juž. s. *vir, -u, -ure, -urle bg.*, a u ir. repertoarima kojima se služimo nalazimo također *vir* (IrG 381, Slr 329, VlR 156, DRI 164, Tlr 186, Dir 298, IrHR 214, Vlrl 183) < lat. *vinum*, REW 9356 > dr. *vin* (DEX 1162), ar. *vin* (DER 9266), mr. *vin* (DMr 327).

⁵⁰ Usp. i glagol: u Labinu *sùpat* "umakati, umočiti kruh u supu" (RLC 260), *sùpat* "sop (bread in red wine)" (ČDO 554), u Medulinu *sùpati* "namakati kruh u tekuću hranu da bude gušće, ili u piće" (RMG 221), u Orlecu *sùpat* "sop (e. g. bread)" (ČDOC 360), na Grobinštini *sùpat* "umakati kruh u tekućinu (najčešće u kuhano vino)" (GG 619), na Braču *sùpat* "umakati u što" (RBČG 902), u Belom na Cresu *sùpat* "supati (...)" (BBT 444), u Kolanu na Pagu *sùpat* "umakati kruh u vino i polako jesti i piti" (RKGP 483), u Kukljici *sùpati* "kruh umakati u umak" (RGS 281), u Salima *sùpati* "umakati u umak" (RGS 344), u Visu *supât* "močiti, namakati kruh ili kakvo slatko pecivo u vino ili prošek" (LVJ 523).

⁵¹ Iste je etimologije i sln. *župa* "juha": "Prevzeto iz svrnem. *suppe*" (SES 767).

⁵² Tip *kokot*, barem prema našim spoznajama, nije u uporabi u sjevernim čakavskim govorima.

14.5. Orahova ljuska iz koje je izvađena jezgra

U Žejanama *dešarta lúspina*, u Šušnjevi i Novoj Vasi *prázne nukē*, u Letaju *prazan nuk*, u Zankovcima *prázna lúpa*, u Škabićima *lúpa, -a, -e, -ele* ž., u Jesenoviku *korele de nuka* ž., u ostalim južnim selima *kora, -a, -e, -ele* ž.

Za *lúpa* v. 14.1. i 1.1., za *nuk* 14., za *kora* 14.1. Ostaje nam obraditi dva pridjeva, oba u značenju "prazan".

Pridjev *dešart* (čuli smo i *dešárt*), *-a, -o; -i, -e, -i* u Žejanama se koristi u značenju "prazan" i, rjeđe, "pust" [prvo značenje daje i Kovačec: *dešárt* za Žejane (IrrHR 155, s. v. *prázân*)], a u južnim selima tip *dešert* (u Šušnjevi smo zabilježili *desert, -ε, -o; desert, -e, -i*, u Novoj Vasi *dešert, -ε, -o; dešert, -e, -i*, u ostalim južnim selima *dešert, -a, -o; dešert, -e, -i*) koristi se gotovo isključivo u značenju "pust, opustošen"⁵³ [vjerojatno su samo to značenje imali na umu Sârbu i Frađilã koji uz *dešert, dešerta, dešerto* navode "pustiu, dešert, pãrãsit"⁵⁴ (Dir 206)]. Domaća riječ: dr. *dešért, -ártã* (DEX 291); ar. *dišértu, -eártã* (DDAr 403), *dishirtat, dishirtatã* (DARm 203); mr. *dišqrt/dišãrt, dišartã* (DMr 112) < lat. *dēsértus*, REW 2592.

Tip *prazan* [u Šušnjevi i Novoj Vasi zapisali smo *prázan, prázne, prázno; prázni, prázne, prázni*, u Letaju i Kostrčanu *prazan, prázna, prázno; prázni, prázne, prázni*, u ostalim južnim selima i Žejanama *prázan, prázna, prázno; prázni, prázne, prázni* - Popovici ima *prázãn, -zna, -zno* (DRI 139), Pušcaru *prázãn, -zne, -zno* (Slr 321), Cantemir *prázãn, -ne* (Tlr 176), Sârbu i Frađilã *prazãn, -zna, -zno* (Dir 258), Kovačec za Novu Vas *prázãn, prázne* (IrrHR 155)] posuđen je iz nekog čakavskog govora: npr. na Boljunštini *prãzãn* (RBG), u Orlecu na Cresu *prãzen* i *prãžen* (ČDOC 333), na Grobinštini *prãzãn* (GG 519), u Orbanićima, Medulinu, Funtani i Senju *prãzan* (ČDO 527; 187; MFR 61; SR 115), u Vrgadi *prãzan* (RVG 166) < prslav. **porzdzьnъ* (SES 485). Usp. u Brgudu *prãzna kòra* (IrrLA 1645).

14.6. Prazan orah

U Žejanama smo zapisali *dešart nuk*, u Jesenoviku i Kostrčanu *prázna nukã*, u Škabićima *prázna nukã*, u Šušnjevi i Novoj Vasi *prázne nukē*, u ostalim južnim selima *prazan nuk*.

Za *nuk(a)* v. 14., za *dešart* i *prazan* 14.5.

Usp. u Brgudu *prãzan orãh*, u Čepiću *prazãn orãh* (IrrLA 1646)

15. Lijeska (Corylus avellana) - lješnjak

Samo u Žejanama izrijeком razlikuju stablo i plod: za stablo vele *liška, -a, lišt, lištile* ž., za plod *alure, -a, alur, alurle* ž. Za stablo i plod u Šušnjevi *lišnãk, -u, lišnãce, -ele* bg., u Jesenoviku, Letaju, Trkocima i Mihelima *lišnãk, -u, lišnãce, -ele* bg., u Zankovcima *lišnãk, -u, lišnãc, lišnãki* m., u ostalim južnim selima *lišnãk, -u, -ø, lišnãki* m.

U Žejanama za stablo rabe posuđenicu (*liška* - v. niže), a domaću riječ (*alure*) za plod⁵⁵. Byhan ima *alur, -rj* za stablo, *alure, -re* za plod (IrrG 186), Popovici *alur, -u*, mn. *-i* za stablo i *alurg*, mn. *-e* za plod (DRI 87), Sârbu i Frađilã *alura* za plod (Dir 187), Kovačec za Žejane *alúre, -a, alúr, -le* "lješnjak" (IrrHR 22). Dr. *alun* za stablo i *alunã* za plod (IrrLA 1647 - u Rudnoj Glavi), *alún, alúnã* (DEX 31); ar. *alún, alúnã* (DDAr 86, 87), *alunu, -ní, alunã, -i* (DAR 41, 42), *alun, alunã* (DARm 22), *alúnã* (ADK 196); mr. *lun, lunã* (DMr 175) < lat. *abëllãna*, REW 17.

Žejanski naziv *liška* [Popovici je za Šušnjevicu zabilježio *lišcę, -a* u značenju "lijeska" (DRI

⁵³ Tijekom pisanja ovoga rada provjerili smo oblik i za značenje "prazan" i dobili potvrdu samo od jednog ispitanika uz napomenu da su je tako u vrijeme njegova djetinjstva upotrebljavali samo jako stari ljudi.

⁵⁴ Jedino "pust" sadrže sva tri oblika.

⁵⁵ Ni opetovanim provjerama tijekom pisanja ovoga rada nismo uspjeli potvrditi domaći naziv tipa *alur* za lješnikov grm.

120), Pušcariu bez naznake mjesta *liscę* u značenju "lješnjak" (Slr 313) - v. dalje] po svoj je prilici posuđen iz nekog čakavskog govora. Problem je što u čakavskim rječnicima kojima se služimo ne možemo potvrditi taj leksem, a sami ga također nikada nismo čuli - ipak: "(ekavski, također kod čakavaca) *léska* (ŽK) = (ikavski) *liska* = (prijelaz u maskulinum prema *orah*) *lesàk*, gen. *lesà* (Istra)⁵⁶" (SKOK II/298, s. v. **lijèska**). Moguće je i da je oblik preuzet iz neka bliza slovenskog govora: *léska* (MtP-cd), *léska* (SSKJ-cd) - po svoj prilici govora gdje se [e] izgovara jako zatvoreno (skoro [i]) jer bi inače bilo **leska* što bi u istrorumunjskim govorima bilo također moguće. Ni za te sln. oblike nemamo potvrda. Bilo kako bilo, krajnji je etimon prslav. **léska* (SES 299, s. v. **lěska**).

Nazivi tipa *lišnjak* nedvojbeno su čakavski [Pušcariu *lišnjak* za stablo (Slr 313), Kovačec *lišnjak*, -u, *lišnjač* "lješnjak" (IrHR 105), Dianich *lišnjak*, -u, mn. *lišnjači* za plod (Vlrl 132)]: npr. u Brgudu *lišnjak* za plod, u Čepiću *lišnjak* i za stablo i za plod (IrLA 1647), u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjaju *lišnjak* i za stablo i za plod (ILA 1647), u Medulinu *lišnjak* "lješnjak" (RMG 117), u Pićnu *lišnjaki* "lješnjaci" (PI 57), u Labinu *lišnjak* "lješnjak" (RLC 143), u Funtani *lišnjak* "lješnjak" (MFR 45), u Orbanićima *lešnjak* i za stablo i za plod (ČDO 480), u Novom Vinodolskom *lišnjak* "lješnjak" (RČGNV 121), u Belom na Cresu *lišnjak* i za stablo i za plod (BBT 200), na Grobinštini *lišnjak* "lješnjak" (GG 350) < prslav. **lěščьnikъ* (SES 299, s. v. **lěšnik**).

16. Kesten (*Castanea sativa*) - stablo i plod

I za stablo i za plod u svim selima zapisali smo ***kostān, -u, kostān, -i m.***, u Žejanama i ***marun, -u, -ø, -i m.***

Popovici donosi *costān* (DRI 101), Pušcariu *costān* (Slr 307), Kovačec *costān* (IrHR 54). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *kostān*, u Čepiću *kostān* (IrLA 1648), potomje i u Svetvinčentu, Čabrunićima i Ližnjaju, u Valturi *kustān* (ILA 1648), u Medulinu *kostān* (RMG 105), u Orbanićima *kostānj* (ČDO 470), u Labinu *kostōnj* (RLC 132), u Pićnu *kostōnj* (PI 52), na Grobinštini *kostānj* (GG 322), u Orlecu na Cresu *kostānj* (ČDOC 275), u Belom na Cresu *kostānj* (BBT 179). U osnovi je naziva lat. *castanea*, REW 1742.1. koje se u (istro)mletačkom razvilo u *castagna* (BOE 146; VG 187), *castagna* (DDP 66) "kestenov plod" pa je u čakavskom došlo do promjene roda ili prema drugim nazivima za stabla ili pak posredstvom talijanskoga *castagno* "stablo kestena" (DLI-cd) ← *castagna* "plod kestena" (DLI-cd). Mislimo da je ovo, kada je riječ o čakavskim govorima ipak ekonomičnije od izravnog preuzimanja iz talijanskoga jezika⁵⁷ - istina, mletački idiomi za stablo kestena rabe izvedenice tipa *castagner*: *castagnèr* (BOE 146; DDP 66), *castagner* (VG 187), no u našem slučaju (kad je u pitanju stablo čiji se plodovi jedu) logično je da se pri međusobnim kontaktima naziv za plod prije posudio nego naziv za stablo. S obzirom na distribuciju navedenih čakavskih oblika, čini se da su ih Istrorumunji preuzeli nakon što su napustili Cetinsku krajinu, no mogli su ih pokupiti i tijekom selidbe, možda u Lici, npr. u Kompolju *kostānj* (RGČ 328) - ipak, izraz postoji i južnije, npr. u štokavskom dubrovačkom govoru *kōstanj* (RDG 188), u Boki *kostānj* (SKOK II/164, s. v. **kostan**), *kostanj* "zabilježeno u južnoj Hrvatskoj, na dubrovačkom području i drugdje u Dalmaciji" (HBI 319, s. v. **kostanj**). I na kraju, kako riječ postoji i u ostala tri rumunjska dijalekta [dr. *castán, castánă* (DEX 143); ar. *căstî'n'ü, căstî'n'e* (DDAr 279); mr. *castōn, castōnă* (DMr 64), mogli bismo je protumačiti kao izvornu, uz prilagodbu prema hrvatskim oblicima.

Žejansko ***marun*** [Byhan ima *marún* (IrG 273), Kovačec *marún* (IrHR 113)] posuđeno je iz nekog čakavskog idioma: npr. u Medulinu *marún* (RMG 127), u Funtani također (MFR 47), u Labinu

⁵⁶ U Brgudu *lesàk* (IrLA 1647).

⁵⁷ Što je slučaj za sln. *kōstanj* (MtP-cd): "Preuzeto iz it. *castagno* 'kestanjevo drvo', *castagna* 'kestanjev plod', kar se je razvilo iz lat. *castanea*, izposojenke iz gr. *kāstanon* 'kestanj'. Gr. beseda je verjetno izposojena iz nekega malozijskega jezika." (SES 263).

marūn (RLC 153), u Pićnju *maròn* (PI 62), u Kolanu na Pagu *marūn* (RKGP (235), potonje i u Korčuli (RGGK-cd), u Belom na Cresu *marūn* (BBT 215), potonje i na Braču (RBČG 462). Hrvati su pak riječ posudili od Mlečana: *maròn* (BOE 400; DDP 159), *maron* (VG 596), *marón* (DDC 126) < lat. **marro*, -*ōne*, REW 5375.

16.1. Divlji kesten (*Aesculus hippocastanum*)

U Žejanama *divju kostān*, u južnim selima *divľu kostān*.

Za *divju* i *divľu* v. 3.1., za *kostān* 16.

U Brgudu *dľvľi kostān*, u Čepiću *dľvľi kostān* (IrLA 1745), u Svetvinčentu, Čabrunićima i Valturi *dľbrňi kostān*, u Ližnjanu *dľmrňi kostān* (ILA 1745), u Medulinu *dľmrňi kostān* (OA).

17. Oskoruša (*Sorbus domestica*) - stablo i plod

Za drvo i plod u Žejanama *oskoruša*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Šušnjevići *oskoruſve*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Novoj Vasi *oskoruſve*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Jesenoviku i Škabićima *oskoruſva*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Brdu, Trkvcima i Mihelima *oskoruſva*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Jesenoviku *uskoruſva*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Letaju *skoruſva*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Zankovcima i Kostrčanu *skoruſva*, -*a*, -*i*, -*ile* ž.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne donose odgovarajućih oblika. Kako postoji u dr.⁵⁸ [*scoruſ*, *scoruſā* < bug. *skoruša* (DEX 963), u Rudnoj Glavi *skoruſ* za stablo i *skoruſa* za plod (IrLA 1649)], možda je domaća riječ s kasnijim prilagodbama prema čakavskim oblicima: npr. u Brgudu *òskoruša*, u Čepiću *škòruša* i *škòruſva* (IrLA 1649), u Čabrunićima i Ližnjanu *òskoruša*, u Valturi *oskoruſa* (ILA 1649), u Pićnu *skòruſva* (PI 102), na Grobinštini *òskoruša*, *òskoruška*, *òskoruſva* (GG 444), na Braču *oskòruša* (RBČG 617), u Splitu *òskoruša* (StR 219), u Korčuli *škòruša* (RGGK-cd). "Dovodi se u vezu sa *skora* (v. *kora*⁵⁹), tako da bi o- bio prefiks a -*uša* sufiks." (SKOK II/570).

17.1. Kupiti, vezati usta (o oskoruši)

U Žejanama *leyā* (*jo leyu yura* (*yura*, -*a*, -*e*, -*ele* ž.)), u južnim selima *legā* (*jo legu gura* (u Šušnjevići i Novoj Vasi *gure*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u ostalim južnim selima *gura*, -*a*, -*e*, -*ele* ž., u Škabićima i Trkvcima još i *gura*, -*a*, -*i*, -*ile* ž.))⁶⁰

Taj osjećaj koji stvara oskoruša u ustima u mnogim se jezicima i govorima opisuje kao vezivanje [npr. u im. u Puli *la šorbola 'liga i 'denti*, oskoruša veže zube." (ILA 1650); u istriotskom govoru u Balama *la šorba 'lega la 'boka*, u Galizani *la šorba 'liga la 'boka* "oskoruša veže usta", u Vodnjanu *la šorbola 'liga*, u Funtani *la šorbola 'liga*, u Šišanu *la šorbo 'liga* "oskoruša veže" (ILA 1650); u čakavskom govoru u Brgudu *veže ũsta* (IrLA 1650)] pa pretpostavljamo da su i Istrorumunji opisali okus oskoruše bez utjecaja okolnih idioma, u ovom slučaju rabeći samo domaće riječi (dakako, isto bismo zaključili i da su koristili posuđenice). Ostaje nam obraditi imenicu *gura* "usta" i glagol *legā* "vezati"⁶¹:

Za "usta" Maiorescu navodi *gurā* (VlrR 107), Popovici *gure* (DRI 113), Sârbu i Fraţilā *gura* (*yura*) (Dlr 216), Kovačec *gure* za Šušnjeviću i Novu Vas i *yura* za Žejane (IrHR 87), Dianich *gura* (VlrI 106): dr., ar., mr. *gūrā* (DEX 438; DDAr 507; DMr 147) < lat. *gūla* "grkljan", REW 3910; za "vezati" Byhan

⁵⁸ Za ar. i mr. nemamo potvrdu.

⁵⁹ Za etimologiju v. 14.1.

⁶⁰ *Oskoruša leya yura*. (Žejane), *Oskoruſva lege gura*. (Šušnjevića, Nova Vas), *Uskoruſva lega gura*. (Jesenovik), *Skoruſva gura lega*. (Letaj), *Oskoruſva lega gura*. (Brdo, Miheli), *Uskoruſva lega gura*. (Škabići), *Skoruſva lega gura*. (Zankovci, Kostrčan) - "oskoruša veže usta".

⁶¹ U južnim smo selima zabilježili i trajni oblik toga glagola ("vezivati"): u Šušnjevići *legavej* (*jo legaves*), u ostalim južnim selima *legavej* (*jo legaves*) - Cantemir je zabilježio *legavēi* (Tlr 169), Kovačec za Jesenovik *legavēj* (IrHR 103).

ima *legó* (IrG 263), Pušcariu *legã* (Slr 313), Cantemir *legá* (Tlr 169), Sârbu i Frațilă *legã* (Dir 222), Kovačec *legã* za južna sela i *leyã* za Žejane (IrHR 103), Dianich *le'gwa* (Vlrl 121): dr. *legá* (DEX 565); ar. *leg* (DDAr 624); mr. *leg* (DMr 168) < lat. *līgāre*, REW 5024.

18. Mušmula, nešpola (*Mespilus germanica*) - stablo i plod

Za stablo i plod u Žejanama *mečkula*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Letaju *mešpula*, **-a**, **-e**, **-ele** ž. Ostali ne poznaju.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih oblika. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. na Grobinštini i Novom Vinodolskom *měškula* (GG 367; RČGNV 134), u Medulinu *měškula* (RMG 128), u Žrnovnici kod Splita i Ližnjanu *mešpula* (HBI 428), u Žrnovnici i *mespula* (HBI 428), u Svetvinčentu i Ližnjanu⁶² *měškula* (ILA 1651), U Čabruničima *mīškula* (ILA 1651), u Rukavcu *měškulja* i *měškuja* (RČGR 158). Krajnji je etimon navedenih oblika lat. *měspilus*, REW 5540.1 (< grč. *měspilon*, DELI-cd). Početno *m-* moglo bi ukazivati na to da je riječ o predmletačkom ostatku u čakavskim istarskim govorima, a ne o glasovno promijenjenim mletacizmima - (i)mlet. *nešpola* (BOE 440; VG 679; DDP 174; DDC 140) odgovara čakavskim oblicima tipa *nešpula* (koji su češći): npr. na Boljunštini, na Braču i u Korčuli *nešpula* (RBG; RBČG 554; RGGK-cd), u Labinu *nešpula* (RLC 174), u Pićnu *nešpula* (PI 72), u Medulinu, u Valturi *nešpula* (ILA 1651), u Brgudu *nečkula*, *nešpula* (IrLA 1651)⁶³. No valja dopustiti i mogućnost da je do promjene inicijalnoga fonema moglo doći i preko stand. hrv. *müšmula* (RHJ 623). Promjena *-š-* → *-č-* u Žejanama nastala je po svojoj prilici in loco.

19. Limun (*Citrus limon*) - stablo i plod

Za stablo i plod u Žejanama vele *limon*, **-u**, **-e**, **-ele** *m.*, u Šušnjevići *lemun*, **u**, **-ø**, **-i** *m.*, u Kostrčanu *lemon*, **-u**, **-ø**, **-i** *m.*, u Škabićima *limun*, **-u**, **-e**, **-ele** *bg.*, u ostalim južnim selima *limun*, **-u**, **-ø**, **-i** *m.*

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo Popovici ima *lemun* (DRI 119), Dianich *le'mun* (Vlrl 121) i *li'mun* (Vlrl 122). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Čepiću *limûn* (IrLA 1652), isto u Svetvinčentu, Čabruničima, Valturi, Ližnjanu (ILA 1652), u Funtani (MFR 45), u Medulinu (RMG 117), u Orlecu *lemûn* (ČDOC 287), u Labinu *limôn* (RLC 145), u Pićnu *limôn* (PI 58), u sjevernoj Istri i Kvarneru *lemûn* (OA), na Braču *limûn* (RBČG 438): "Kao u mnogim drugim slavenskim jezicima (...), iz tal. *limone*⁶⁴, što je iz arap. *laimûn*, a to iz perz. *limû(n)*, to pak iz nekog indijskog jezika ili je možda krajnji izvor malaj. *llmau*." (HER 377). Navedeni čakavski oblici potječu od (istro)mletačkih: *limòn* (BOE 372), *li'mon* (ILA 1652), *limon* (GDDT 331).

20. Naranča (*Citrus aurantium*) - stablo i plod

Za stablo i plod u Žejanama *narânže*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Šušnjevići *narânce*, **-a**, *narânc*, **-ile** ž., u Novoj Vasi *narânce*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Jesenoviku, Zankovcima i Kostrčanu *narânce*, **-a**, *narânc*, **-ile** ž., u ostalim južnim selima *narânce*, **-a**, **-e**, **-ele** ž.

Byhan je zapisao *narântšę* (IrG 286), Cantemir *narânce* (Tlr 172). Posuđeno iz nekog čakav-

⁶² U Ližnjanu za stablo vele *meškulêr* (ibidem) - prema (i)mlet. *nespolêr* (BOE 440; DDC 141; DDP 174), *nespoler* (VG 697).

⁶³ Za tal. *nespola* Meyer-Lübke rekonstruirao etimon **něspilus*, REW 5540.1, a u DELI-cd, s. v. **nešpolo**, stoji samo *měspilu(m)*.

⁶⁴ "Vc. ar. e pers. (*limûn*), prob. da una lingua or., introdotta in Occidente, assieme al frutto, che designa, con i Crociati." (DELI-cd).

skog govora: npr. u Čepiću *narônča*, u Brgudu *narânča* (IrLA 1653), potomje i u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjaju (ILA 1653), u Orbančićima *narânča* (ČDO 500), na Grobinštini isto (GG 400), u Funtani *narânca* (MFR 52), u Medulinu *narânča* (RMG 143), na Murteru *narânža* (RGOM 176), na Vrgadi *narânža* (RGV 130), u Orlecu na Cresu *narânža* (ČDOC 304), u Senju isto (SR 84) < (i)mlet. *naranza* (BOE 436), *naransa* (DDC 139; DDP 173) < perz. *nârâng*, REW 1653. Čakavski oblici tipa *narânča* upućuju na moguću kontaminaciju ili sa stand. hrv. *nârânča* (RHJ 651) ili tal. *arancia* (DLI-cd) - a možda su i učeni.

20.1. Kriška naranče

U Žejanama *supica de narânže*, u Šušnjevići *četarta (četarte, -a, -e, -ele ž.) de narânče*, u Novoj Vasi *pičoriću de narânče*, u Jesenoviku i Letaju *pičoriću de narânče*, u Letaju i *fetica (fetica, -a, -e, -ele ž.) de narânče* (potonje i u Trkovicima), u Škabićima *pičoriću de narânče i feta (feta, -a, fete, -ele ž.) de narânče*, u Zankovcima *štruca (štruca, -a, -e, -ele ž.) de narânče*, u Brdu, Mihelima i Kostrčanu *supa (supa, -a, -e, -ele ž.) de narânče*.

Sintagme u značenju "kriška od naranče". Za *naranče* v. 20., za *supa/supica* i *pičoriću* 14.4, za *de* 1.2. U ovom ćemo odjeljku obraditi imenice *četarte*, *feta/fetica* i *štruca*.

Sintagma *četarta de narânče* koju smo zapisali u Šušnjevići znači doslovce "četvrt, četvrtina naranče", što semantički zapravo ne odgovara referentu jer jedna kriška naranče nije zapravo četvrt naranče, no kada se naranča dijeli obično svatko dobije po četvrt. U drugim selima riječ za četvrt ne označuje i krišku naranče: u Novoj Vasi smo zabilježili *četarte, -a, -e, -ele ž.*, u ostalim južnim selima *četarta, -a, -e, -ele ž.* [Pušcariu ima *četrt* "četvrt" (Slr 328), Dianich *četarta* "quarto (taglio di carne), *četarta de galjire*, un quarto di pollo" (Vlrl 90)], u Žejanama za "četvrt" kažu kao i za "četvrtina", *četartina, -a, -e, -ele ž.*; tip je, u značenju "četvrtina", u uporabi i u južnim selima: u Šušnjevići *četartine, -a, -e, -ele ž.*, u Novoj Vasi *četartine, -a, -e, -ele ž.*, u ostalim južnim selima *četartina, -a, -e, -ele ž.* [Sârbu i Frațilă navode *četartina* "četvrtina" (Dlr 204)], u Letaju i Jesenoviku još i *četvrtina, -a, -e, -ele ž.* [iz stand. hrv.: *četvrtina* (RHJ 143)]. Osim potonjega preuzeto iz nekog sjevernočakavskog idioma: npr. u Vodicama *četvrt*, *četrt* (ID 163 - uz napomenu: "samo za oznaku četvrtine mesa, upravo polovice prednjega ili stražnjega dijela janjeta, ovce itd. - inače se kaže *kvàrat*"), na Boljunštini *četrt* "četvrtina, četvrt" (RBG); u Medulinu i na Grobinštini *četrtina* (RMG 38; GG 207)⁶⁵ - izvedenice od *četiri* [npr. na Boljunštini, Grobinštini i Braču *četiri* (RR; GG 207; RBČG 160) < prslav. **četyre* (HER 177)]. Istrorumunjske su imenice tipa *četarta* u odnosu na polazne oblike tipa *četrt* promijenile rod zadržavši naglasak.

Oblici tipa *feta de narânče* [od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich donosi *feta* i *fetitsa* u značenju "kriška; kriškica" (Vlrl 101)] kalkirani su (ili pak stvoreni unutar istrorumunjskoga od domaćih i preuzetih elemenata) prema čakavskim modelima: npr. u Čepiću *feta narônče* (IrLA 1654), u Svetvinčentu i Ližnjaju *feta od narânče*, u Valturi *feta ud narânče*, u Čabrunićima *fetitsa ud narânče* (ILA 1654). Oblici tipa *feta* "kriška" (i hibridne umanjnice tipa *fetica*) mletacizmi su opće poznati u svim čakavskim idiomima: npr. u Orbančićima, na Boljunštini, na Murteru *feta* (ČDO 442; RBG; RGOM 85), na Roveriji *feta* (RR), u Labinu *feta* (RLC 87), u Pićnu *feta* (PI 32), u Funtani, Medulinu, na Grobinštini, na Braču, u Splitu *feta*, *fetica* (MFR 29; RMG 63; GG 248, 249; RBČG 230; StR 74), u Orlecu *feta* (ČDOC 239) < mlet. *feta* (BOE 267; VG 370; GDDT 230), *feta* (DDP 107), *feta* (DDC 77) < lat. *offa*, REW 6041a.⁶⁶

Istrorumunjskih oblika tipa *štruca* ne nalazimo u autora ir. repertoara kojima se služimo⁶⁷.

⁶⁵ Južnije su u uporabi isključivo oblici s -v- tipa *četvrt(ina)*.

⁶⁶ "È opinione comune (...), ma non del tutto certa, che la vc. derivi da un **offetta*, dim. di *offa* (...), attrav. un passaggio **l'offetta* > *la fetta*." (DELI-cd).

⁶⁷ Mi smo ga zabilježili samo u Zankovcima.

Sličnih imenica ne nalazimo ni u čakavskim rječnicima koje imamo na raspolaganju. Oblik povezujemo s čakavskim glagolima tipa *štrukati(i)* "cijediti": [samo Byhan donosi glagol *štrokulēi* (IrG 354) - što zapravo odgovara čak. glagolima tipa *štrokulivat(i)*] npr. u Labinu *štrukàt* (RLC 276), u Medulinu *štrukàti* (RMG 234), u Orlecu, na Braču, na Unijama *štrukàt* (ČDOC 372; RBČG 945; UKS 175), u Belom *štrukàt* (BBT 470), u Korčuli *štrùkat* (RGGK-cd) < mlet. *strucar* (VG 1110), *strucàr* (BOE 717; DDP 267; DDC 240) < lat. **trūdicāre*, REW 8943⁶⁸. Imenica je nastala unutar istrorumunjskoga sa semantizmom koji ne odgovara u potpunosti samom referentu - obično se cijedi polovica naranče a ne kriška po kriška.

20.2. Narančina kora

U Žejanama *skorca de narânže*, u Šušnjevići *kora de narânce*, u Novoj Vasi *lupa de narânče*, u Jesenoviku, Letaju i Mihelima *kora de narânče*, u ostalim južnim selima *lupa de narânče*.

Za *kora*⁶⁹ i *skorca* v. 14.1., za *lupa* 14.1. i 1.1., za *de* 1.2., za *narânče* 20.

21. Zaključak

U obrađenoj građi prevladavaju posuđenice iz čakavskih govora. Domaćih je riječi malo, no za neke se to ne može s potpunom sigurnošću utvrditi jer se u potpunosti, i na planu izraza i na planu sadržaja, poklapaju s čakavskim ekvivalentima - u tim smo slučajevima redovito pretpostavili da je riječ o izvornom obliku koji se (uglavnom) neznatno promijenio (moguće i na oba plana) pod utjecajem čakavskoga (npr. *koža* - 14.2.). Izravnih posuđenica iz (istro)mletačkoga nema, sve su ušle preko nekog čakavskoga govora, no ni to nije uvijek moguće nedvosmisleno utvrditi.

⁶⁸ "Etimologia molto discussa. REW 8943 parte da un lat. parl **trudicare* "spingere, premere"; il Prati da una base onomatopeica **truk-*; il DEI (approvato da Doria) dal got. *thruks* (ted. mod. *Druck*) "colpo, spinta, pressione". (DDC 240, s. v. **strucàr**).

⁶⁹ Usp. u Brgudu (IrLA 1655), Svetvinčentu i Ližnjaju (ILA 1655) *kôra od narânče*, u Čepiću (IrLA 1655) *kôra od narânče*.

POPIS LITERATURE

- ADK - Golab, Zbigniew 1984. *The Arumanian Dialect of Kruševo in SR Macedonia, SFR Yugoslavia*. Skopje: Македонска академија на науките и уметностите.
- ARJ - *** 1880.-1976. *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I-XXIII. Zagreb: HAZU (tada JAZU).
- BBT - Velčić, Nikola 2003. *Besedar Bejske Tramuntane*. Mali Lošinj - Beli - Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Cres-Lošinj, Tramuntana, Adamić.
- BOE - Boerio, Giuseppe 1971. (pretisak mletačkog izdanja iz 1856.). *Dizionario del dialetto veneziano*. Milano: Martello Editore.
- ČDO - Kalsbeek, Janneke 1998. *The Čakavian Dialect of Orbanici near Žminj in Istria*. Amsterdam - Atlanta: Editions Rodopi B. V.
- ČDOC - Houtzagers, Hubrecht Peter 1953. *The Čakavian Dialect of Orlec on the Island of Cres*, Amsterdam: Rodopi.
- DAR - Gh. Bulgăr, Gh. Constantinescu-Dobridor 2000. *Dicționar de arhaisme și regionalisme*, Bukurešt: Editura Saeculum.
- DARm - Cuvata, Dina 2006. *Dictionar armănescu - machidunescu*. Skopje: Uniea ti cultură-a Armănjlor dit Machidunii.
- DDAr - Papahagi, Tache 1963. *Dicționarul dialectului aromân*. Bukurešt: Editura Academiei Republicii Populare Romîne.
- DDC - Manzini, Giulio - Luciano Rocchi 1995. *Dizionario storico fraseologico etimologico del dialetto di Capodistria*. Trst, Rovinj: Unione Italiana Fiume, Università Popolare di Trieste.
- DDP - Orbanich Pino - Barbara Buršić Giudici 2009. *Dizionario del dialetto di Pola*. Rovinj: Unione italiana - Fiume, Università popolare - Trieste, Znanstvena udruga MEDITERAN - Pola.
- DELI-cd - Cortelazzo, Manlio - Paolo Zolli 1999. *Dizionario Etimologico della Lingua Italiana*. Bologna: Zanichelli (izdanje na CD-u).
- DER - Cioranescu, Alejandro 1966. *Diccionario etimologico rumano*. Tenerife - Madrid: Editorial Gredos.
- DEX - *** *Dicționarul explicativ al limbii române* 1998. Bukurešt: Univers Enciclopedic.
- Dir - Sârbu, Richard - Vasile Frațiță 1998. *Dialectul istro-român*. Temišvar: Editura Amarcord.
- DLI-cd - Devoto, Giacomo - Gian Carlo Oli 2002. *Dizionario della lingua italiana*. Firenze: Le Monnier.
- DMr - Capidan, Theodor 1928. *Meglenoromâni III: Dicționar meglenoromân*. Bukurešt: Academia Română.
- DRI - Popovici, Josif 1909. *Dialectele romîne, IX: Dialectele romîne din Istria, partea a 2^a (texte Ei glosar)*. Halle A. D. S.: Editura autorului.
- ESSJ - Bezljaj, France 1977.- 2007. *Etimološki slovar slovenskega jezika (I-V)*. Ljubljana: SAZU.
- EWRS-LE - Pușcariu, Sextil 1905. *Etymologisches Wörterbuch de rumänischen Sprache: I. Lateinisches Element*, Heidelberg: Carl Winter's Universitätsbuchhandlung.
- GDDT - Doria, Mario 1984. *Grande dizionario del dialetto triestino*. Trst: Edizioni Italo Svevo.
- GG - Lukežić, Iva - Sanja Zubčić 2007. *Grobnički govor XX. stoljeća (gramatika i rječnik)*. Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Grobinščine.
- HBI - Ivan Šugar 2008. *Hrvatski biljni imenoslov*, Zagreb: Matica Hrvatska.
- HER - Alemko Gluhak 1993. *Hrvatski etimološki rječnik*. Zagreb: August Cesarec.
- ID - Ribarić, Josip 2002. *O istarskim dijalektima*. Pazin: Josip Turčinović d. o. o.
- ILA - Filipi, Goran - Barbara Buršić Giudici 1998. *Istrijski lingvistički atlas*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- IrG - Byhan, Arthur 1899. *Istrorumänisches Glossar. Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache, IV*. Leipzig, str. 174-396.
- IrHR - Kovačec, August 1998. *Istrorumunjsko-hrvatski rječnik s gramatikom i tekstovima*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.

- IrLA - Filipi, Goran 2002. *Istrorumunjski lingvistički atlas / Atlasul Lingvistic Istroromân / Atlante Linguistico Istro-rumeno*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- LJV - Fortunato, Andro Roki 1977. *Libar viškiga jezika*. Toronto: vlastita naklada.
- MALGI - Radu Flora 2003. *Micul Atlas Lingvistic Al Graiurilor Istroromâne*. Bukurešt: Editura Academiei Române.
- MFR - Selman, Alexander 2006. *Mali funtanjanski rječnik*. Funtana: vlastita naklada.
- MrA - Atanasov, Petar 2002. *Meglenoromâna astăzi*. Bukurešt: Editura Academiei Române.
- MtP-cd - Maks Pleteršnik 2006. *Slovesnko-nemški slovar (1894-1895)* - transliterirana izdaja, izdanje na CD-u, Ljubljana: SAZU.
- PI - Ružić Sudčev, Šime 1999. *Pićan i pićònski idiomi*. Pula: C.A.S.H.
- RBČG - Šimunović, Petar 2009. *Rječnik bračih čakavskih govora*. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga.
- RBG - Francetić, Ivan 195X. *Rječnik boljunskih govora*. Boljun: (rukopis s konca pedesetih godina 20. st., nalazi se na Odjelu za humanističke znanosti Sveučilišta "Juraj Dobriča" u Puli).
- RČGNV - Sokolić - Kozarić, Josip M. - Gojko M. Sokolić - Kozarić 2003. *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog*. Rijeka - Novi Vinodolski: vlastita naklada.
- RČGR - Mohorovičić - Maričin, Franjo 2001. *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*. Rijeka - Opatija - Matulji: Adamić, Katedra čakavskog sabora Opatija.
- RMG - Marija Peruško 2010. *Rječnik medulinskoga govora*, Medulin: Mendula - Općina Medulin.
- REW - Meyer-Lübke, Wilhelm 1972. *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg: Carl Winter, Universitätsverlag.
- RGGK-cd - Kalogjera, Damir - Mirjana Svoboda - Višnja Josipović 2008. *Rječnik govora grada Korčule*. Zagreb: Novi liber (cd izdanje).
- RGK - Maričić Kukljičanin, Tomislav 2000. *Rječnik govora mjesta Kukljice*. Zadar: Matica hrvatska.
- RGOM - Juraga, Edo 2010. *Rječnik govora otoka Murtera*. Murter - Šibenik: Ogranak Matice hrvatske Šibenik, Županijski muzej Šibenik.
- RGS - Piasevoli, Ankica 1993. *Rječnik govora mjesta Sali*. Zadar: Matica hrvatska - Ogranak Matice hrvatske Zadar.
- RGV - Jurišić, Blaž 1973. *Rječnik govora otoka Vrgade*, II. Zagreb JAZU (danas HAZU).
- RHJ - *** 2000. *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb: Školska knjiga.
- RKGP - Ivo Oštarić 2005. *Rječnik kolanjskoga govora ili Ričnik mista Kolana na otoku Pagu*, Zadar: Matica hrvatska.
- RLC - Milevoj, Marijan 2006. *Gonan po nase (rječnik labinske čakavice)*. Labin: Mathias Flacius.
- RMG - Peruško, Marija 2010. *Rječnik medulinskoga govora*. Medulin: Mendula, Općina Medulin.
- RR - Kalčić, Slavko 1999. *Roverski rječnik* (rukopis).
- RRG - Radulić, Ladislav 2002. *Rječnik rivanjskog govora*. Zadar: Matica hrvatska.
- RVG - Blaž Jurišić 1973. *Rječnik govora otoka Vrgade*. Zagreb: JAZU.
- SES - Snoj, Marko 1997. *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.
- Slr - Pușcariu, Sextil 1929. *Studii istroromâne*, III. Bukurešt: Cultura Națională.
- SKOK - Skok, Petar 1971.-1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I-IV. Zagreb: JAZU (danas HAZU).
- SR - Moguš, Milan 2002. *Senjski rječnik*. Zagreb - Senj: HAZU, MH Senj.
- SSKJ-cd - *** 2005. *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: SAZU, DZS (izdanje na CD-u).
- StR - Petrić, Željko 2008. *Splitski rječnik*. Split: Naklada Bošković.

Tlr - Cantemir, Traian 1959. *Texte istroromîne*. Bukurešt: Editura Academiei Republicii Populare Romîne.

UKS - Margita Nikolić 2000. *Unije: kuželj vaf sarcu*. Mali Lošinj: Katedra Čkavskog sabora Cres-Lošinj.

VG - Rosamani, Enrico 1999. *Vocabolario giuliano*. Trst: LINT.

Vlr - Maiorescu, Ioan 1996. *Itinerario in Istria e vocabolario istriano-romeno*. Trst: Edizioni Parnaso.

Vlrl -

VlR - Maiorescu, Ioan 1900. *Itinerar in Istria și vocabular istriano-român*. Bukurešt: Ediția a doua publicată de Titu Maiorescu.

ETIMOLOGIE ISTRORUMENE RIGUARDANTI IL LESSICO CONNESSO AGLI ALBERI FRUTTIFERI

Nel presente lavoro viene elaborata la terminologia istrorumena che riguarda le parole connesse con il concetto di albero da frutta. I vocaboli presentati ed elaborati sono stati raccolti durante le interviste per l'IrLA con le verifiche successive. Accanto alle forme raccolte si riportano anche quelle segnate nei repertori istrorumeni a noi disponibili. Ogni espressione viene paragonata alle forme simili nelle parlate ciacave e/o (istro)venete vicine. Le voci appartenenti al corpus rumeno, si paragonano con le forme degli altri tre dialetti rumeni (dacorumeno, arumeno e meglenorumeno). La maggior parte del lessico in questione rappresenta i prestiti dai dialetti croati ciacavi, e solo pochissime parole appartengono allo strato nostrano della parlata istrorumena - bisogna però sottolineare che alcuni di questi lessemi non possono essere definiti come nostrani con assoluta certezza, per il fatto che coincidono perfettamente (sul piano semantico e quello formale) alle parole ciacave corrispondenti. Prestiti diretti dal(l')(istro)veneto non si riscontrano.

Parole chiave: istrorumeno, rumeno, croato, ciacavo, dialettologia, etimologia